

WEBINAARIT 8.5. JA 15.5. 2025

Vettäkö vai eikö vettä? - webinaarit

Turvelpeltojen vettäminen

8.5. klo 13-15

Käytännön asiat

- Osallistujien kamerat on suljettu ja mikrofonit mykistetty
- Keskustelukenttään voi laittaa kysymyksiä ja kommentteja ja niitä nostetaan loppukeskusteluun
- Tilaisuus tallennetaan. Esitykset ja tekstitetty tallenne tulevat myöhemmin webinaarisarjan sivulle, osoitteeseen:
https://www.lyyti.fi/reg/1Turvepeltojen_vettaminen_0309
- Linkit lähetetään ilmoittautuneille tilaisuuden jälkeen

Vettäminen ennallistamisasetuksessa (EU 2024)

Tavoite

Asetus edellyttää merkittävää panostusta ojitettujen turvemaiden vettämiseen vuoteen 2050 mennessä.

Kansalliset ennallistamissuunnitelmat valmisteilla.

TURVEPELTOJEN KOKONAISALA

2030

Ennallistetaan 30 % turvepeltojen pinta-alasta. Ennallistettavasta alasta vähintään neljännes on vetettävä

2040

Ennallistetaan 40 % turvepeltojen pinta-alasta. Ennallistettavasta alasta vähintään kolmannes on vetettävä

2050

Ennallistetaan 50 % turvepeltojen pinta-alasta. Ennallistettavasta alasta vähintään kolmannes on vetettävä

Kosteikkoviljely ennallistamisasetuksessa

- Turvepeltojen ”**ennallistaminen**” käsittää enimmäkseen maatalouskäytäntöjen parantamista (14. artikla, kohta 16, LIITE VII),
- mutta **vettämiseksi** luetaan toimet, joissa pohjavesi nousee lähelle maan pintaa, kuten liitteen kohdat 1 ja 4:
  1. Ennallistetaan kosteikkoja vettämällä ojitetut turvemaat uudelleen, poistamalla turvesoiden kuivatusrakenteet, purkamalla poldereita tai lopettamalla turpeennosto
  4. Sovelletaan kosteikkoviljelyä

Päivi Merilä

Mitä kosteikkoviljely on?

Kosteikkoviljelyllä tarkoitetaan märkien ja uudelleenvetettyjen turvemaiden tuotannollista maankäyttömuotoa, joka suojelee turvekerrosta ja minimoi siten CO₂-päästöjä ja painumista.

Kristiina Lång

Miksi vettäminen?

- Turvepeltojen pinta-ala noin 10 prosenttia viljelypinta-alasta, mutta hiilidioksidi- ja dityppioksidipäästöt ilmaan > 50 prosenttia maatalouden kokonaiskasvihuonekaasupäästöistä
- Vettämisellä voidaan saavuttaa merkittäviä päästövähennyksiä
- Tavoitteena voi olla myös monimuotoisuuden lisääminen
- Suomessa vielä varsin vähän kokemusta turvepeltojen ennallistamisesta tai kosteikkoviljelyyn siirtymisestä

Päivi Merilä

HE PaluWise - Paludiculture
demonstrations providing multi-actor
approaches and recommendations
towards large-scale deployment in the EU

Funded by
the European Union

Funded by the European Union under the Grant Agreement 101181479. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Ohjelma

Puheenjohtajana tutkimuspäällikkö Päivi Merilä ja moderaatorina ohjelmajohtaja Anne Tolvanen

Mihin EU:n tiukentuvat laskentasäännöt johtavat? Mitä tietoa tarvitaan turvepeltojen kasvihuonekaasupäästöjen tarkempaan raportointiin? Suomen päästötasot kansainvälisessä vertailussa.

Kristiina Lång, tutkimusprofessori

Riittääkö vesi? Turvepeltojen vetettävyys ei ole itsestäänselvyys. Tarkastellaan asiaa valuma-alueittakaavassa.

Maarit Liimatainen, tutkija ja Miika Läpikivi, väitöskirjatutkija

Onko kosteikkoviljely ratkaisu? Esimerkkejä päästövähennyksistä eri tutkimuskohteilta.

Sanna Saarnio, erikoistutkija

Millaiset näkymät muissa Euroopan maissa? Katsotaan myös vettämisen vaikutuksia turvepeltojen monimuotoisuuteen.

Tuula Larmola, erikoistutkija

Kannattaako vettäminen? Puntaroidaan taloudellisia näkökulmia ja vettämistoimenpiteiden kannattavuutta.

Heikki Lehtonen, tutkimusprofessori

Tuuppattaisko? Voidaanko turvepeltojen vettämistä edistää tuuppausohjauskeinoilla?

Emmi Haltia, erikoistutkija

Keskustellaan yhdessä: Millaista tietoa ja jatkotutkimusta tarvitsemme tulevaisuudessa?

Kiitos!

luke.fi

Mitä turvepeltojen maaperän päästöjen raportoimiseen tarvitaan?

Kristiina Lång

8.5.2025

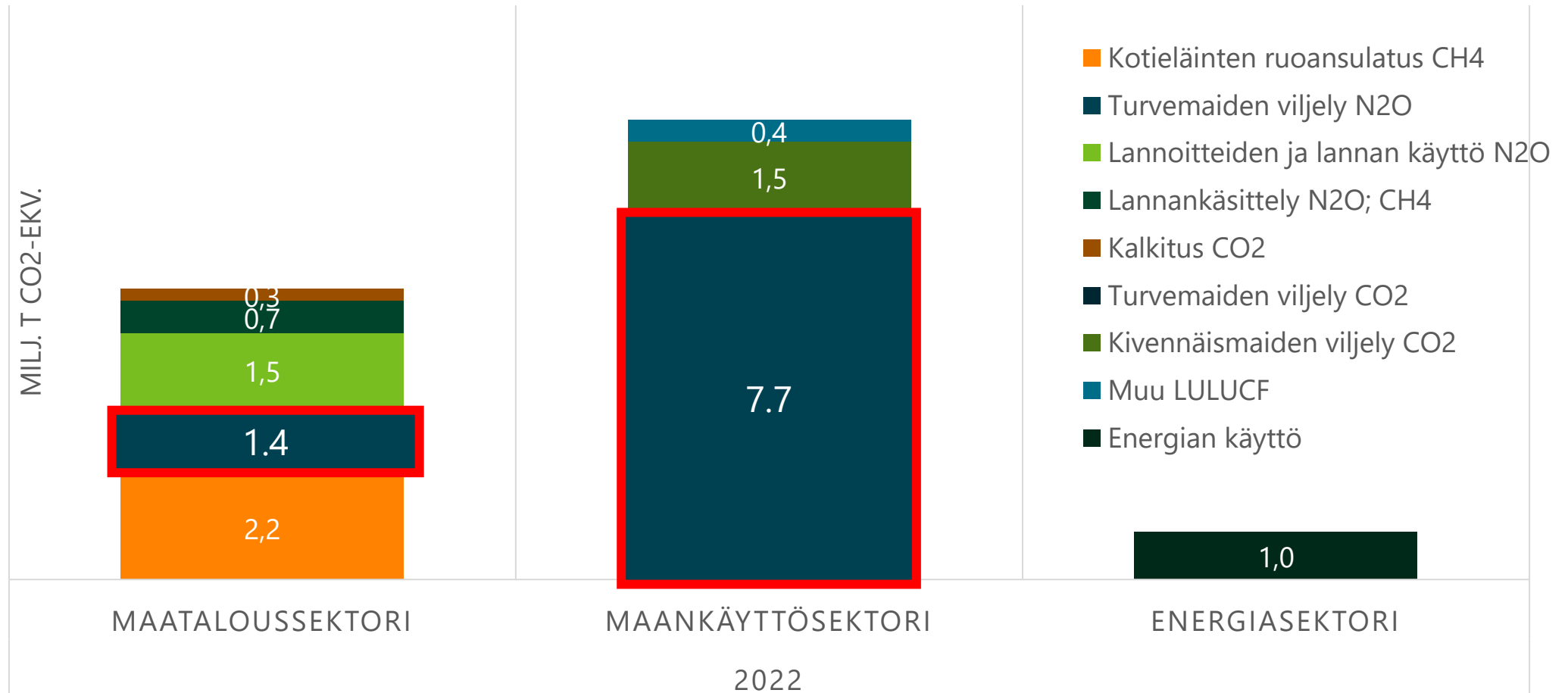

8.5.2025

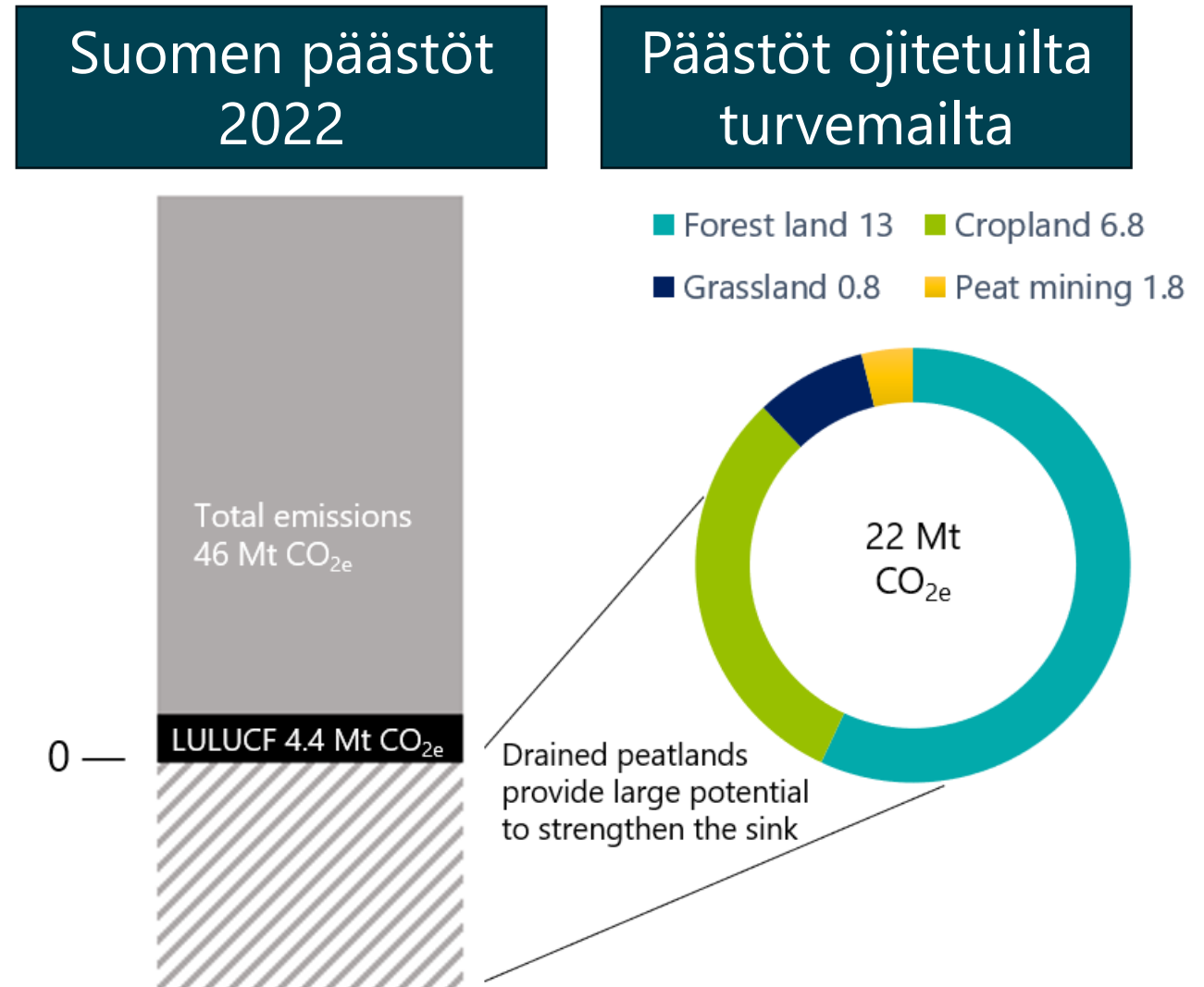
Maatalouden kasvihuonekaasupäästöt 2022

Eloperäiset maat (turvepellot) tuottavat yli puolet maatalouden kokonaispäästöistä maatalous-, maankäyttö- ja energiasektoreilla.

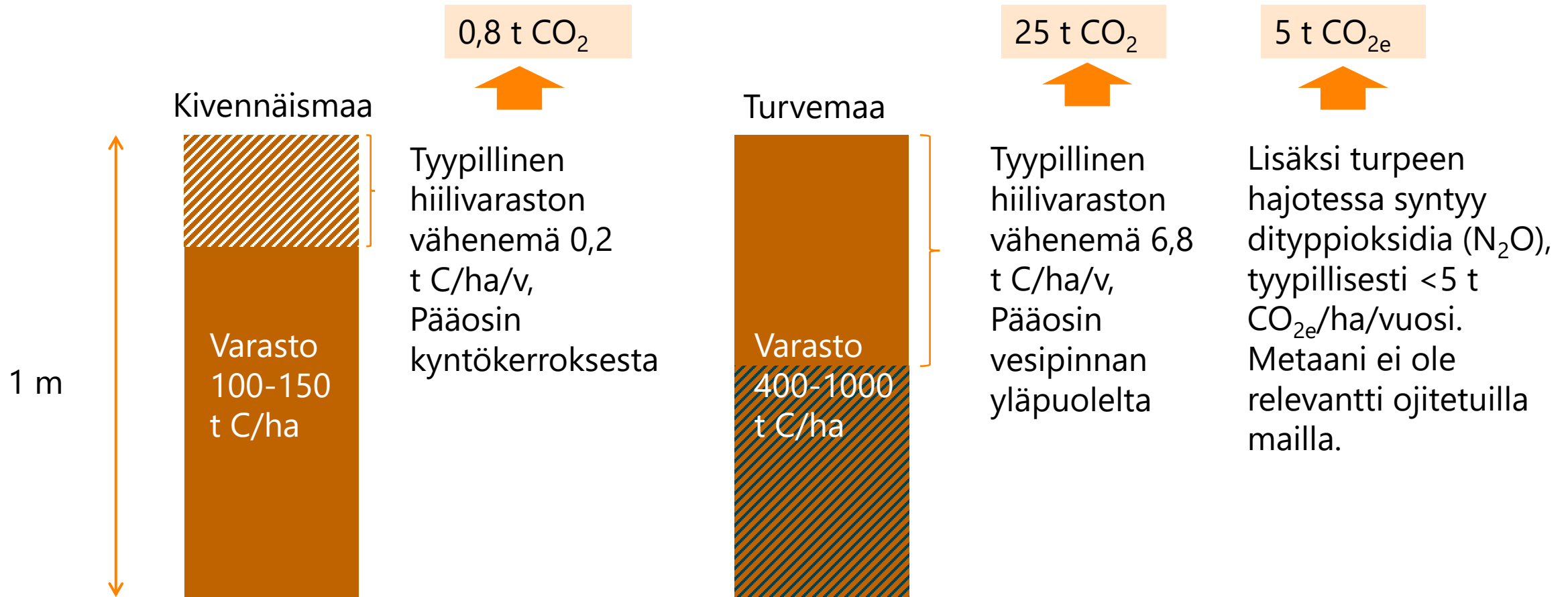
LULUCF-sektori on muutakin kuin puuta

- Ojitettujen turvemaiden päästöt pienensivät maankäyttösektorin nettonielua 22 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. vuonna 2022.
- Nielun vahvistaminen on kiireistä ja siihen tarvitaan myös raportoinnin kehittämistä

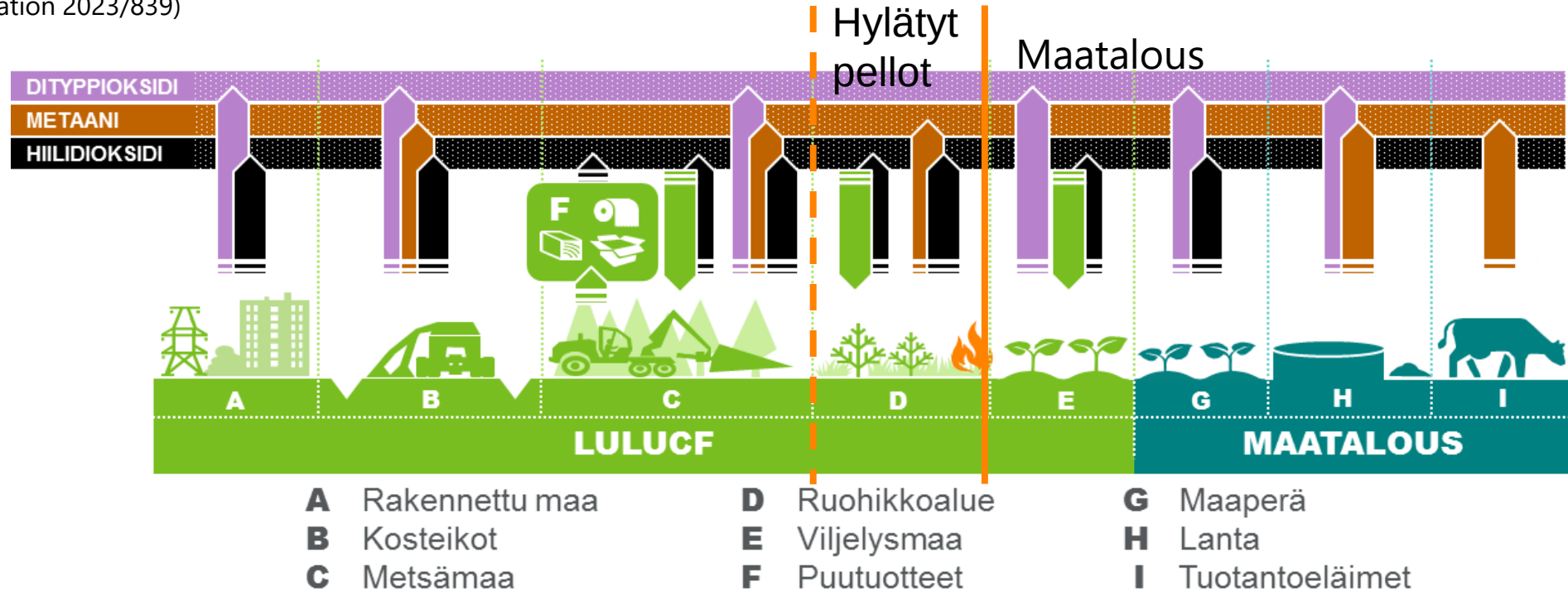

Päästöjä syntyy, kun maaperän eloperäinen aines hajoaa ja hiilivarasto pienenee

Vaatimukset tiukkenevat

- Turvepeltojen päästöt lasketaan tällä hetkellä Tier 1 -tasoisella menetelmällä = sovelletaan boreaaliselle vyöhykkeelle soveltuvia IPCC:n oletuskertoimia kolmelle ryhmälle: vilja, nurmi ja hylätty pello. Tarvittaisiin menetelmä ainakin vetetyille pelloille.
- Vuoteen 2028 mennessä tulee olla käytössä Tier 2 -menetelmä = kotimaisia mittaustuloksia
- Vuoteen 2030 mennessä tulee olla käytössä Tier 3 -menetelmä = mallinnukseen perustuva menetelmä
- (LULUCF Regulation 2023/839)

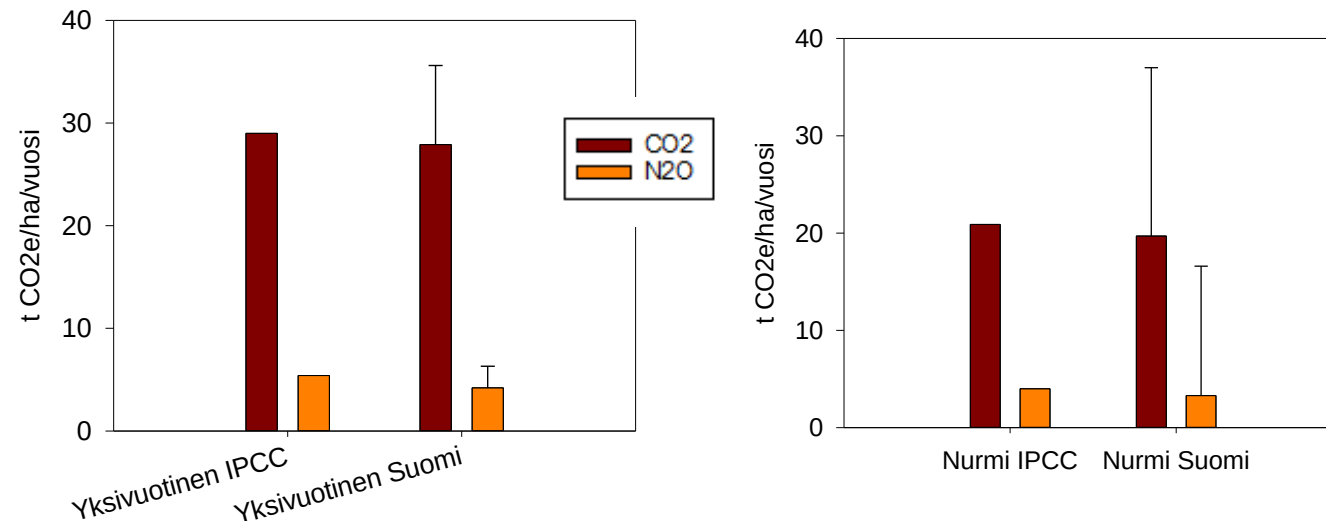

Tier 1 vs. Tier 2

Viljelykasvi	Tier 1 CO ₂ (nyt käytössä)		Tier 1 N ₂ O (nyt käytössä)	
	CO ₂ -C t/ha/vuosi	Julkaisut, lkm Suomi/yhteensä	N ₂ O-N kg/ha/vuosi	Julkaisut, lkm Suomi/yhteensä
Yksivuotinen	7,9 (6,5-9,4)	3/10	13 (8.2-18)	5/12
Nurmi	5,7 (2,9-8,6)	5/7	9.5 (4.6-14)	10/11

Jos verrataan yllä olevia kertoimia Suomessa tehtyihin mittauksiin, ei näytä todennäköiseltä, että tulokset muuttuisivat paljon kotimaisilla kertoimilla (Tier 2):

Mitä tietoa tarvitaan turvepeltojen kasvihuonekaasupäästöjen raportointiin Tier 3 -tasolla?

- Tärkeimmät:
  - Maaperäkartta
  - Maankäyttö: intensiivisyys vaikuttaa
  - Pohjaveden korkeus: vaikuttaa kaikkiin päästöihin
  - Lämpötila: vaikuttaa erityisesti CO₂-päästöön
  - Ympärivuotisia KHK-mittauksia
- Muut mahdolliset (vaikea saada maan kattava tieto):
  - Maaperän ominaisuudet: Ravinteet, hiili, pH, kosteus, tilavuuspaino...
  - Viljelymenetelmät: muokkaus, nurmen uudistaminen, lannoitus, orgaaniset lisät...

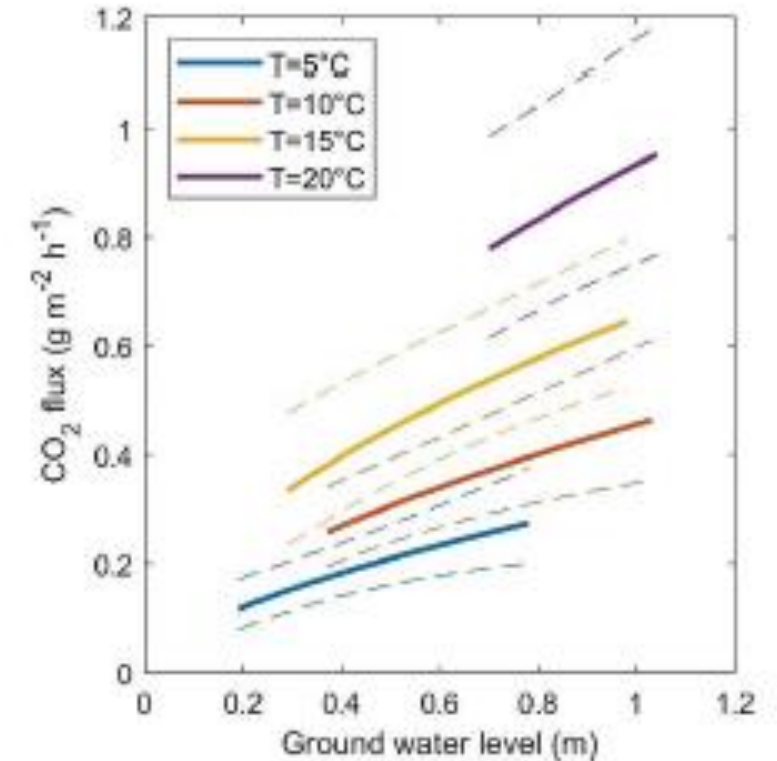
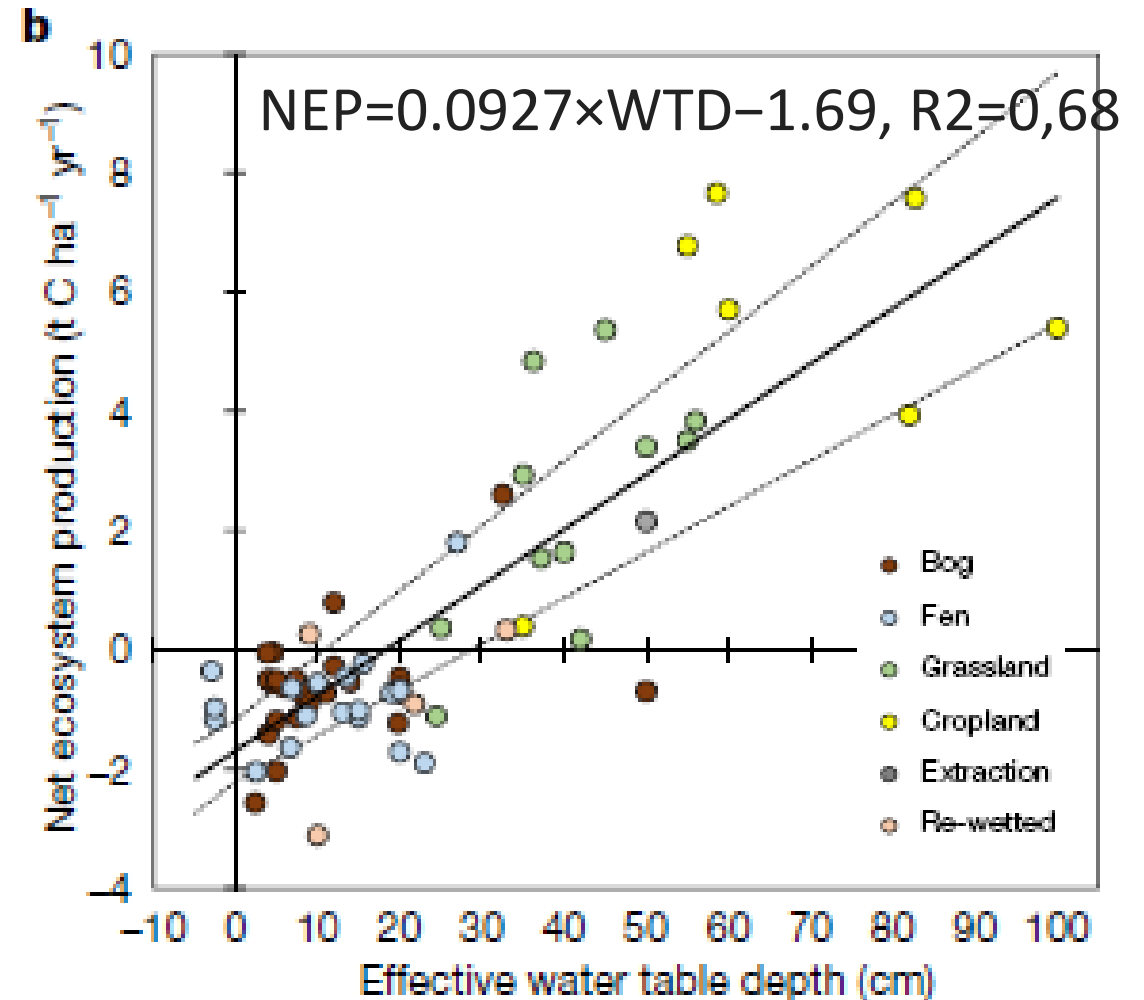

Fig. 3 Modelled dependence of soil CO₂ flux on topsoil temperature and ground water level (GWL) with 95% confidence intervals after adjusting the soil temperature to 5, 10, 15 and 20 °C degrees (left panel). The estimated CO₂ fluxes are shown for the range of GWL to which 80% of the observations fit. The right panel shows the depen-

Pohjaveden korkeus

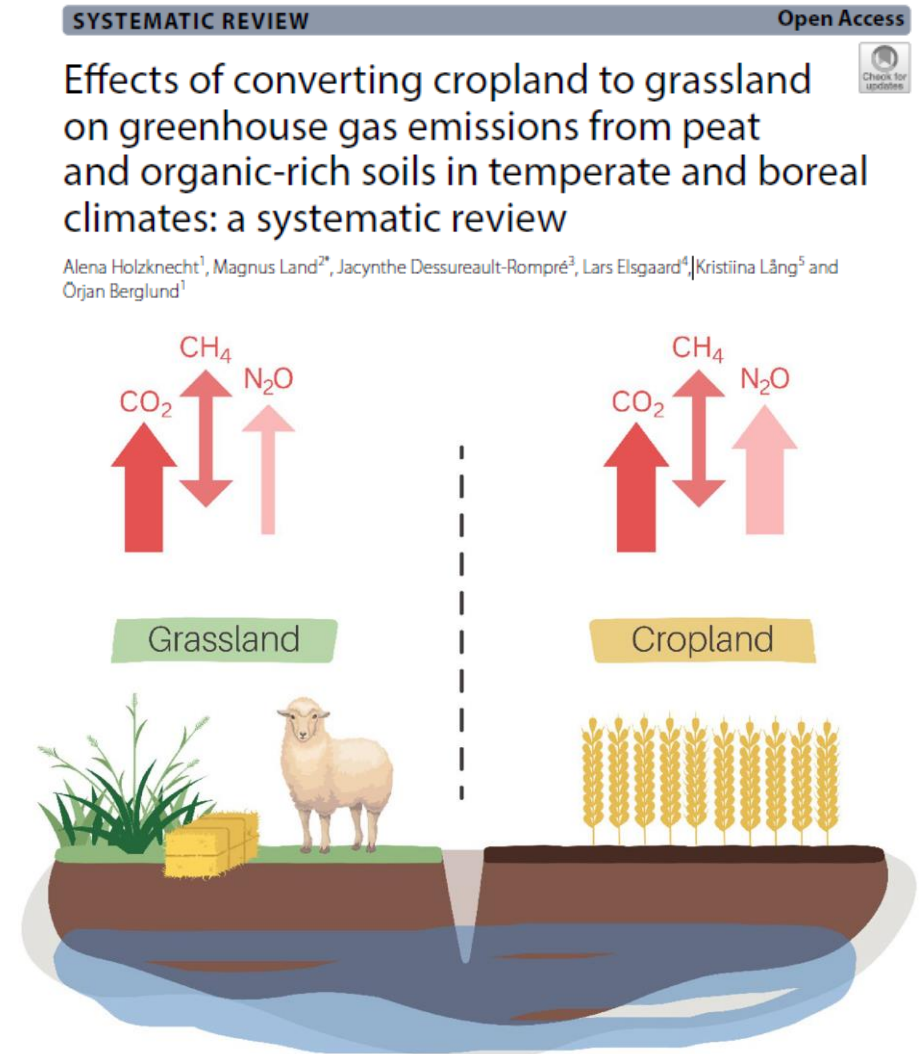
- Kun katsotaan hiilitasetta yli maankäyttöluokkien, pohjaveden pinnan korkeus selittää päästöjä hyvin (NEP=nettotuotos: hiilitase, kun pois viety sato huomioidaan)
- Tulokset ovat boreaaliselta ja lauhkealta vyöhykkeeltä
- Tulos muuttui minimaalisesti, kun yhtälöön lisättiin ilmastomuuttujia → edelleen pohjaveden pinnan taso riittää antamaan hyvän arvion hiilen hävikistä

Eroavatko viljan päästöt nurmesta? Kyllä ja ei

- Tausta: Päästökertoimet on tuotettu ottamalla keskiarvo vilja- tai nurmilohkolla mitatuista päästöistä, ja kaikissa tutkimuksissa ei ole verrattu nimenomaan näitä käsittelyjä
- Meta-analyysi; 24 tutkimusta, joissa nurmi ja yksivuotinen olivat samaan aikaan viljelyssä. Nurmen piti olla vähintään 3-vuotinen.
- CO₂- tai CH₄-päästöt eivät eronneet nurmen ja viljan välillä
- N₂O-päästöt olivat nurmelta alhaisemmat
- Nurmille on todennäköisesti usein valittu köyhempi ja huonommin ojitettu peltolohko. Päästökertoimet eivät ole "väärin", mutta ei voi olettaa, että päästöt alenevat vain siirtymällä viljanviljelystä nurmenviljelyyn (=ei välttämättä toimi päästövähennystoimena).

Esimerkki: Saksan KHK-inventaarion uusi menetelmä

- Uusi turvekartta (Thünen Working paper 212)
- Pohjavesidata >1000 sijainnista → mallinnus
- KHK-mittausdata → etsittiin selittäviä tekijöitä
  - CO₂ (kuvassa) vaihtelee pohjavesipinnan mukaan
  - CH₄ vaihtelee pohjavesipinnan ja maankäytön mukaan
  - N₂O-päästöille ei löytynyt selittäviä tekijöitä → edelleen mittaustulosten keskiarvo

→ Tier 3 menetelmän kehitys vaatii paljon dataa

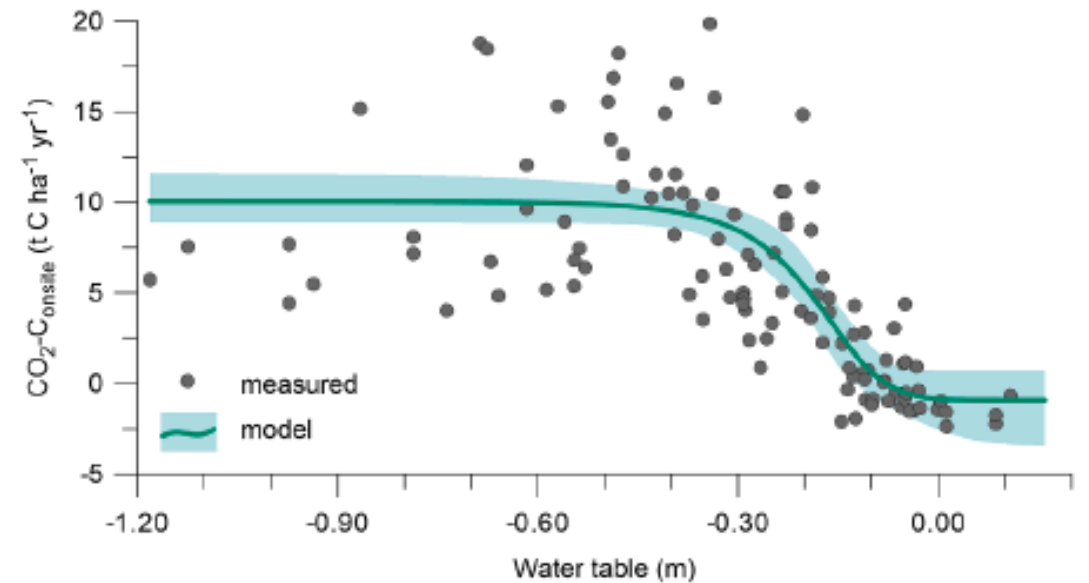

Fig. 4. Response of on-site CO₂-C emissions from organic soils to mean annual water table and coefficients of the fitted Gompertz function (Eq. (3)) with CO₂-C_{min} = -0.93 t C ha⁻¹ yr⁻¹, CO₂-C_{diff} = 11.00 t C ha⁻¹ yr⁻¹, a = 7.52 and b = 12.97 m⁻¹.

Tutkimustarpeet

- KHK-mittauksia on eniten tehty "tyypillisillä" pelloilla → esim. märät pellot ja multamaat ovat aliedustettuina
  - Selvitys peltojen tämän hetkisestä ojitustilanteesta → saataisiin märkien peltojen päästöt raportoitua pienemmällä kertoimella
  - Lisää päästömittauksia myös tyypillisten kivennäismaiden ja turvemaiden väliin jääviltä maaperätyypeiltä
- Lisää pohjavesimittauksia
- Tilastolliset analyysit Tier 3 -menetelmän kehittämiseksi (erityisesti pohjaveden korkeuden vaikutus)

Kiitos!

luke.fi

Riittääkö vesi?

Turvepeltojen vetettävyys
ei ole itsestäänselvyys
- Tarkastellaan asiaa
valuma-aluemittakaavassa

Tutkija Maarit Liimatainen

Väitöskirjatutkija Miika Läpikivi

Luonnonvarakeskus & Oulun yliopisto

Tausta

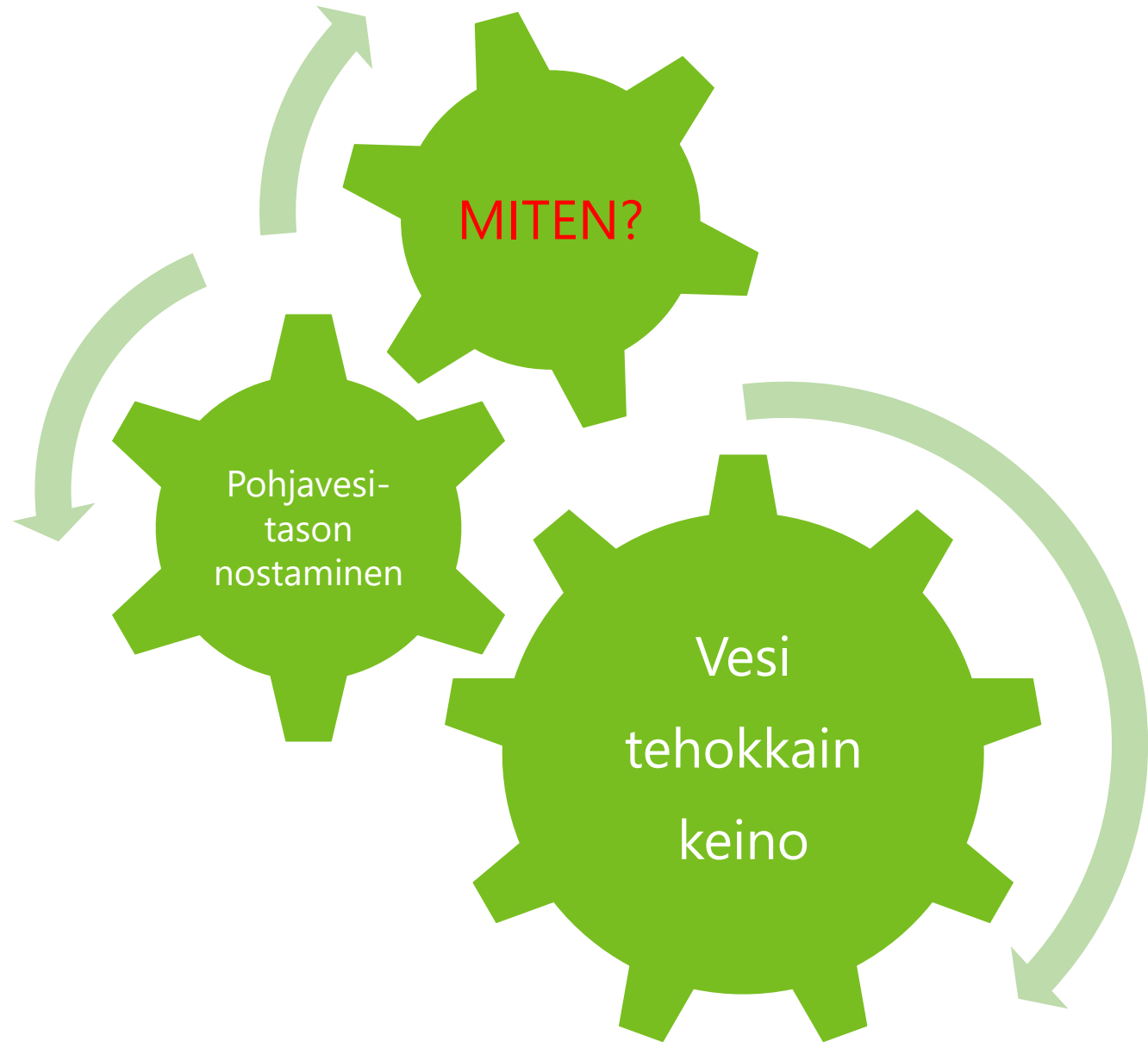
Turvepellot

MIKSI?

Turvepeltojen pinta-ala noin 10 prosenttia viljelypinta-alasta

→ Kasvihuonekaasupäästöt suuria

→ Yli 50 prosenttia maatalouden kokonaiskasvihuonekaasupäästöistä

Haaste

Miksi ei lopeteta
turvepeltojen
viljelyä?

Turvepellot tuovat
satovarmuutta kuivina
kasvukausina

Jakautuneet
alueellisesti
epätasaisesti

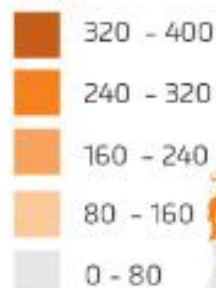
Turvepeltojen osuus
pelloista vaihtelee hyvin
paljon tiloilla

Turvepellon viljely
korotetulla
pohjavesitasolla?

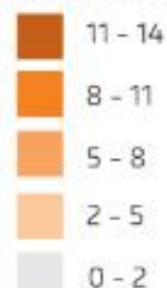
Päästöjen
vähentäminen
reilusti?

Kustannukset?

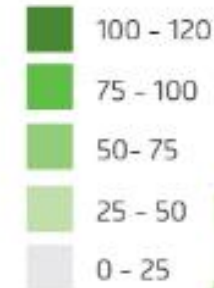
Maidontuotanto
milj. l

Lihantuotanto
Nauta, milj. kg

Nurmet
alle 5 v. yhteensä
Viljelyala 1 000 ha

Aktiivinen maatalous Miten?

Tutkimukset Luke Ruukin koeasemalla

**NorPeat-
pelto Luke
Ruukissa**

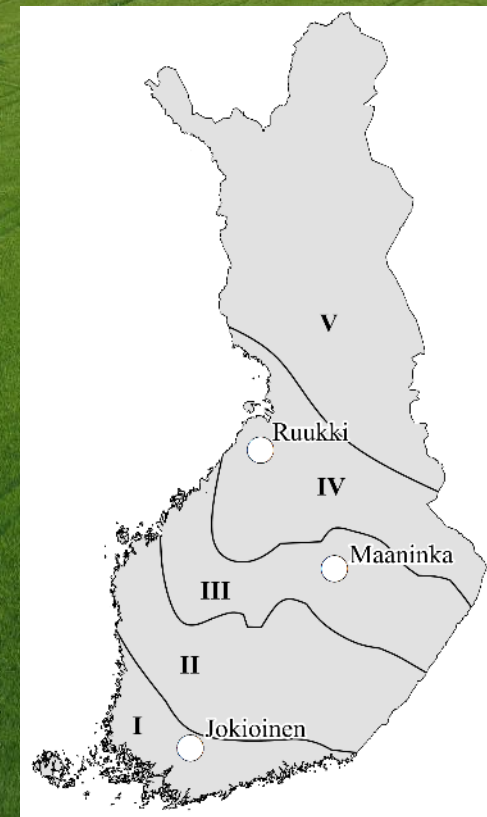
**Turvepellon
viljely
korotetulla
pohjavesi-
tasolla**

**Turvetta
15-75 cm**

**Säätösala-
ojitettu
pelto, jossa
altakastelu**

**26 ha pellolla 32
jatkuvatoimista
pohjavesitason mittausta**

Lisäveden varastointi yläpuoliselta valuma-alueelta

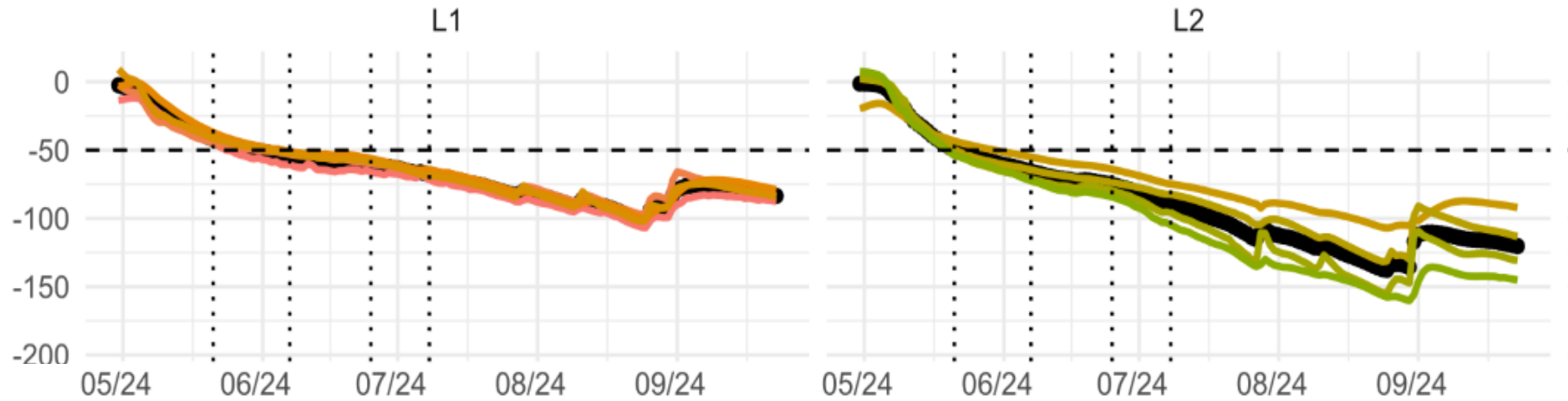
- 9000 m³ veden varastoallas
- Säättösalaojien ja altaan kytkentä runkolinjalla → altakastelu
- Veden ohjaus painovoimaan perustuen → ei pumpata

Onnistuuko?

Nousiko pohjavesitaso kastelun avulla?

Kuvat: Juho Kinnunen, Luke

- Lohkoilla 1-2 turvetta n. 75 cm
- Kasvukaudella 2024 2v. nurmi
- Sadanta touko-elokuu n. 200 mm
- Vesi ei riittänyt kasvukaudella
- Kastelu olisi ohjattava pienemmälle alalle → tarvittaisiin pumppausta

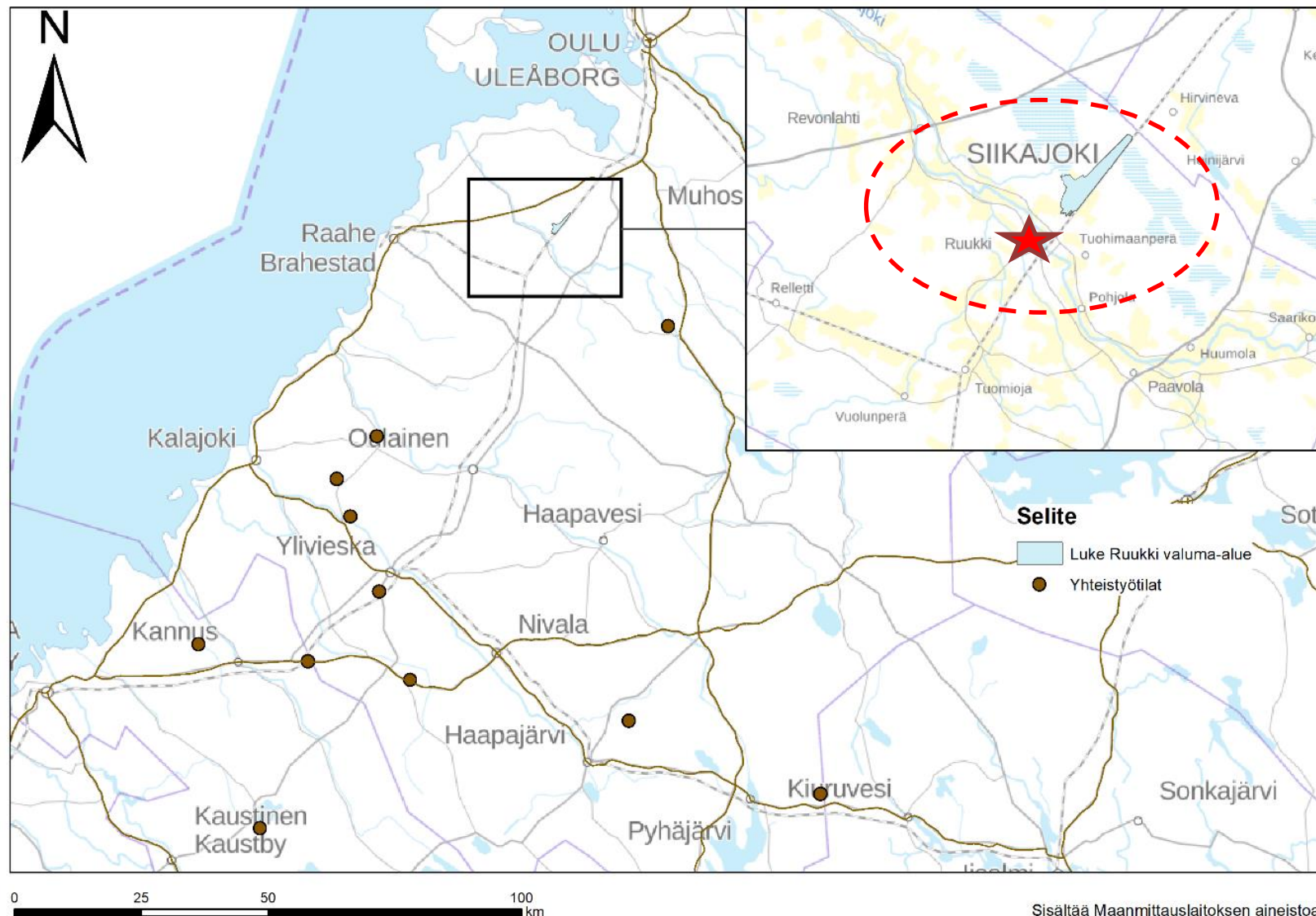

Riittääkö vesi jossain?

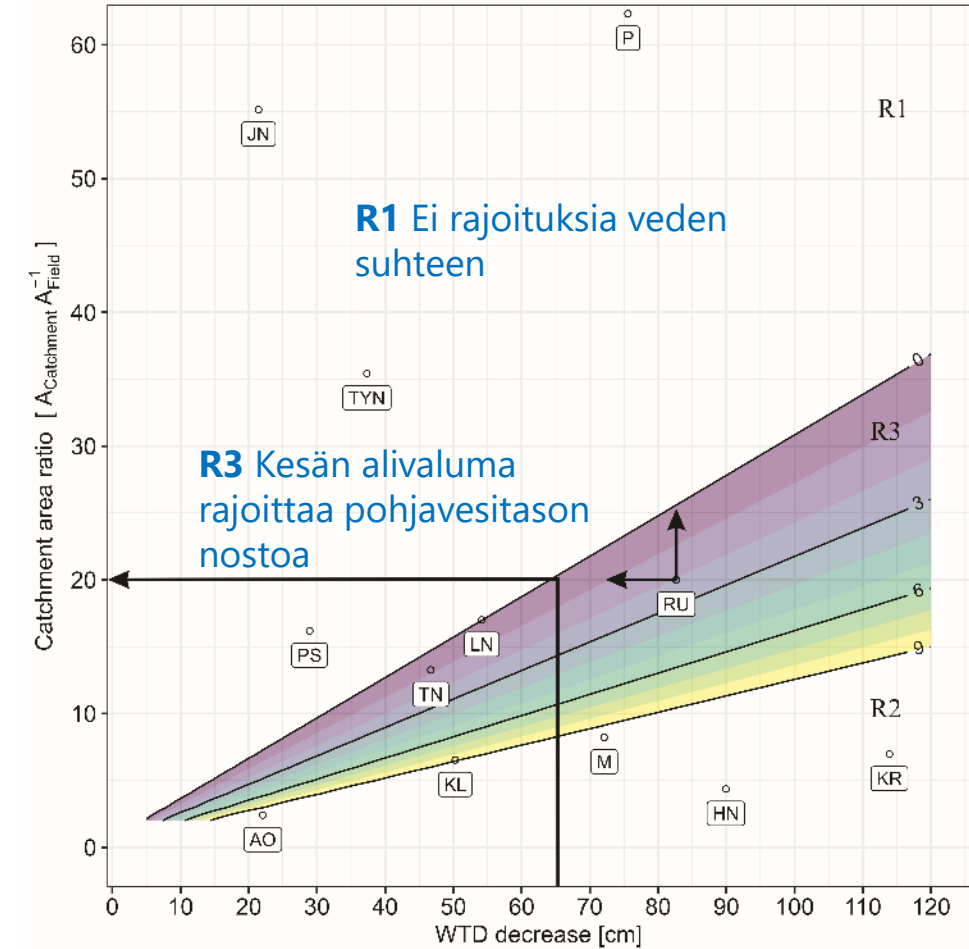
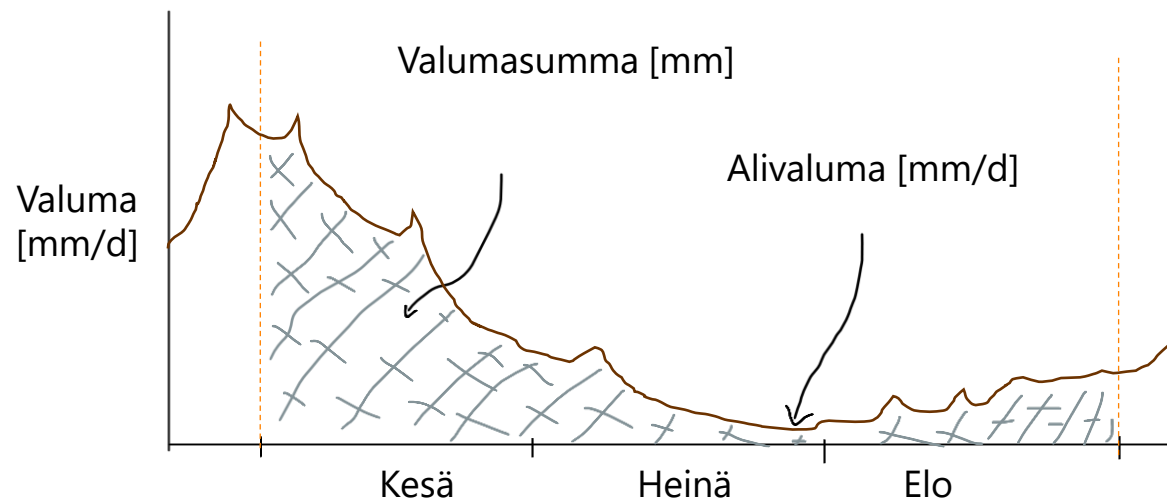
Tutkimukset viljelijöiden pelloilla

- Pohjavesitason mittauksia tehty 18 tilalla vuodesta 2022
  - 11 tilaa Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla
  - 7 tilaa Ruukin koeaseman lähellä
  - Turve- ja kivennäispeltoja
- **Mikä on pohjavesitaso nyt?**
- **Paljonko vettä tarvittaisiin?**

Riippuu pellon sijainnista riittääkö vesi

- Jokainen pelto osa laajempaa valuma-aluetta → onko pellon vieressä jonkinlainen paikka ottaa lisävettä?
- Jokaisen pellon valuma-alueella on sen pinta-alasta ja alueen hydrologiasta syntyvä kastelupotentiaali

Mitä on opittu?

Mitä on opittu?

- Pohjavesitason nosto helpompaa märillä kuin kuivilla paikoilla
- Tieto pohjavesitason syvyydestä auttaa hahmottamaan tarvittavaa vesimäärää
- Kasvukaudella pystyttävä kompensoimaan haihduntaa jatkuvasti
- Lisäveden saaminen vesienhallintaan ei ole itsestäänselvyys
- Laajamittainen pumppaaminen ei ole järkevää
- Aktiiviviljelyssä pitää pystyä tekemään viljelytoimenpiteet ilman, että pelto tai sato kärsivät → riskinotto ei houkuttele viljelijää
- Valuma-aluelähtöinen tarkastelu tarpeen, kun mietitään missä voidaan viljellä märempänä
- Monet toimenpiteet vaativat neuvottelua naapureiden kanssa

Kiitos!

Maa- ja metsätalousministeriö

Kuva: Maria
Honkakoski, Luke

Valikoidut lähteet

- Lämpikivi ym. **2025**. Catchment-based approach for water table management with irrigation for cultivated peatlands. Agricultural Water Management, 312, 109427 <https://doi.org/10.1016/j.agwat.2025.109427>
- Liimatainen ym. **2025**. Turvepeltojen ympäristövaikutusten hillintä vesienhallinnan keinoin. Vesitalous 1.
- Pham ym. **2025**. Hydrology of cultivated peatland in Northern Finland and implications for management, käsikirjoitus.
- Lämpikivi ym. **2024**. Turvepeltojen valuma-alueilta vettä päästövähennyksiä varten. Vesitalous 6.
- Liimatainen ym. **2024**. Valuma-alueen veden varastointi maatalouden kastelukäyttöön. Vesitalous 1/2024.
- Salla ym. **2024**. Simulating controlled drainage and hydrological connections in a cultivated peatland field. Vadose Zone 23, 6, e20387, <https://acsess.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/vzj2.20387>
- Liimatainen ym. **2023**. Turvemaat ja niiden kestävä viljely vesienhallinnan keinoin. Vesitalous 1/2023.
- Liimatainen ym. **2023**. Vähempipäästöiset nurmikierrot turvepelloilla (VÄPÄ) : MMM:n hiilestä kiinni - maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuus-loppuraportti, 41 s. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202501021059>

Onko kosteikkoviljely ratkaisu?

Esimerkkejä päästövähennyksistä eri
tutkimuskohteilta

Erikoistutkija Sanna Saarnio

CANEMURE-hanke

Inganneva: ruokohelpi

Särkelä: riistapelto → kuivaheinä

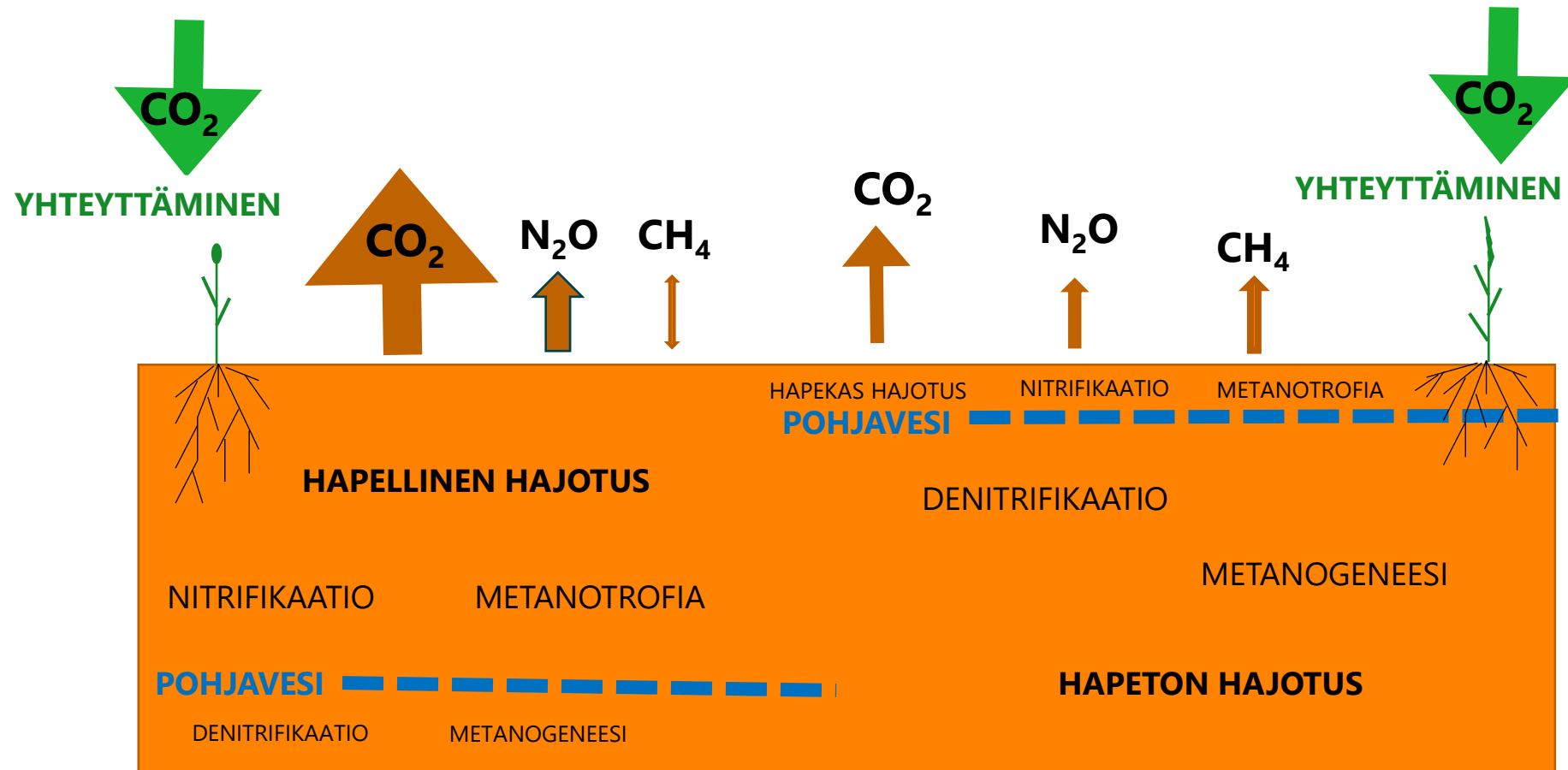

TURINA-hanke

- Kohteita eri puolilla Suomea
- **Viljeltyjä turvepeltoja**, hylättyjä turpeennostoaloja, hylättyjä peltoja
- Avo-ojitettuja, salaojitettuja
- Konnunsuo: heinänsiemen,
- Oulunneva: nurmi, ruokohelpi, osmankäämi
- Inganneva: ruokohelpi

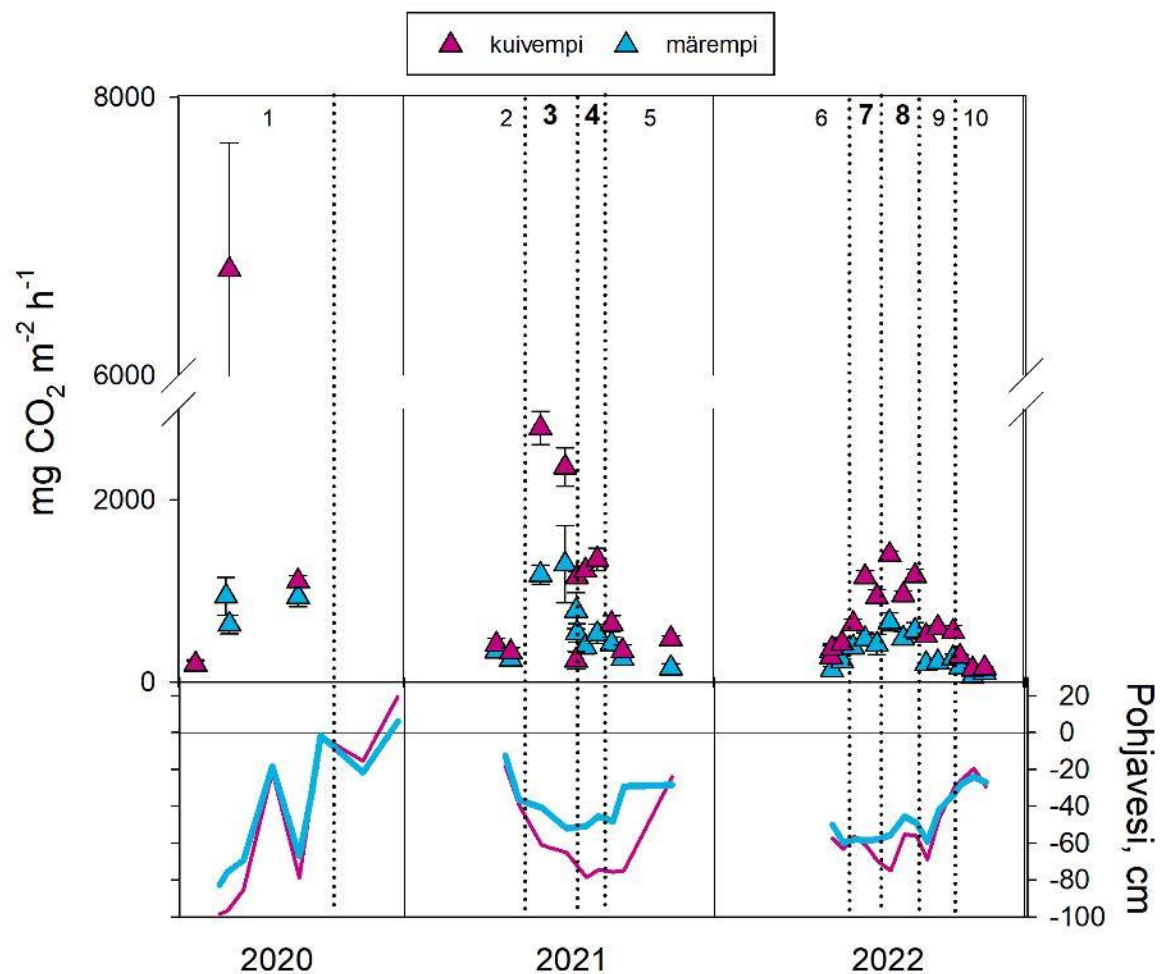

Teoria: pohjavedenpinnan nosto vähentää turvemaan kokonaispäästöjä

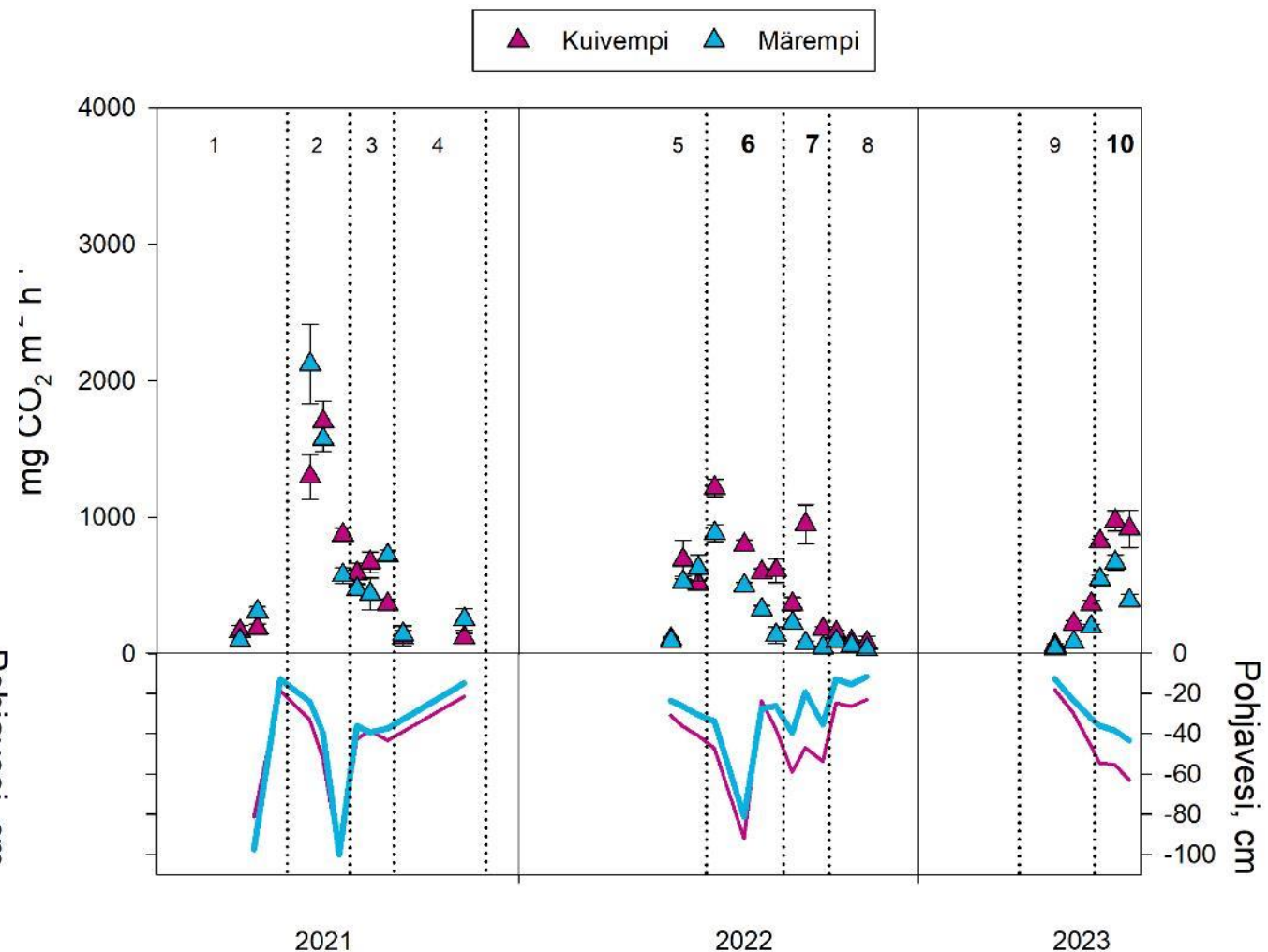

Maahengitys väheni, kun vedenpinta oli korkeammalla

Inganneva

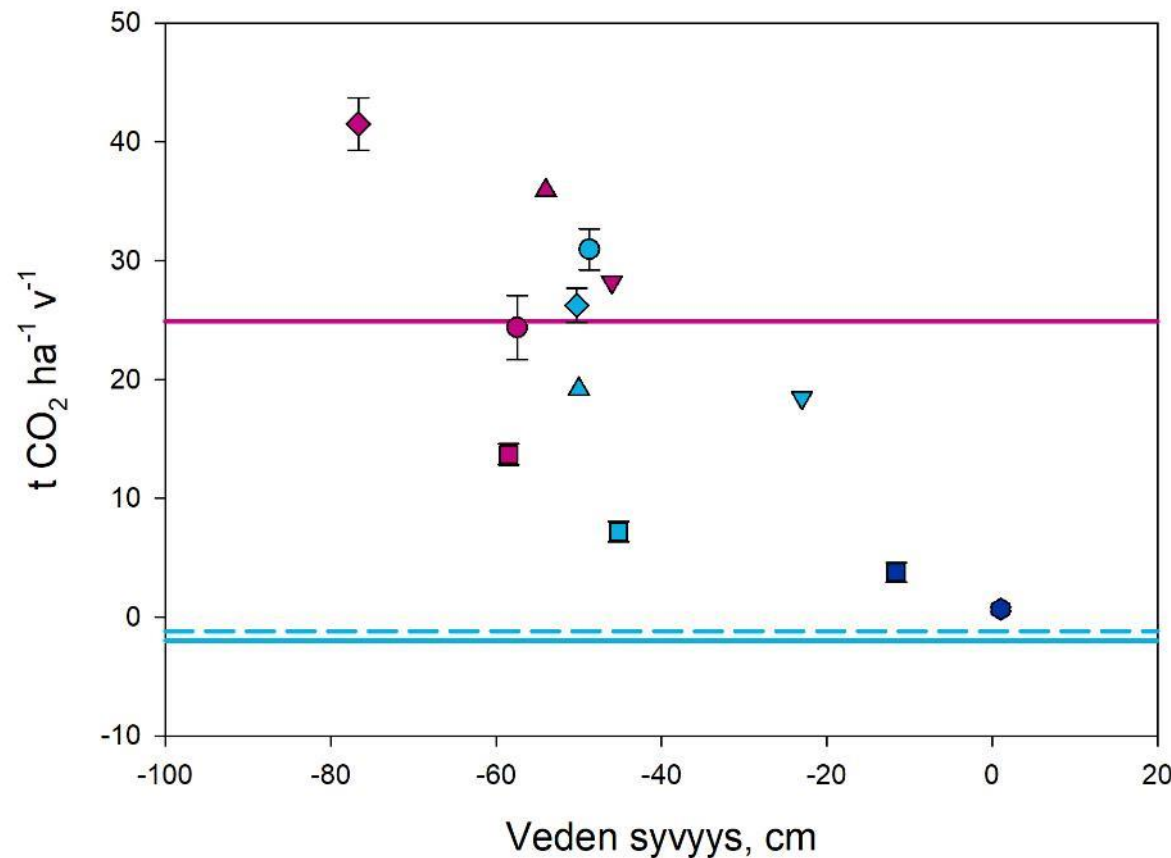

Särkelä

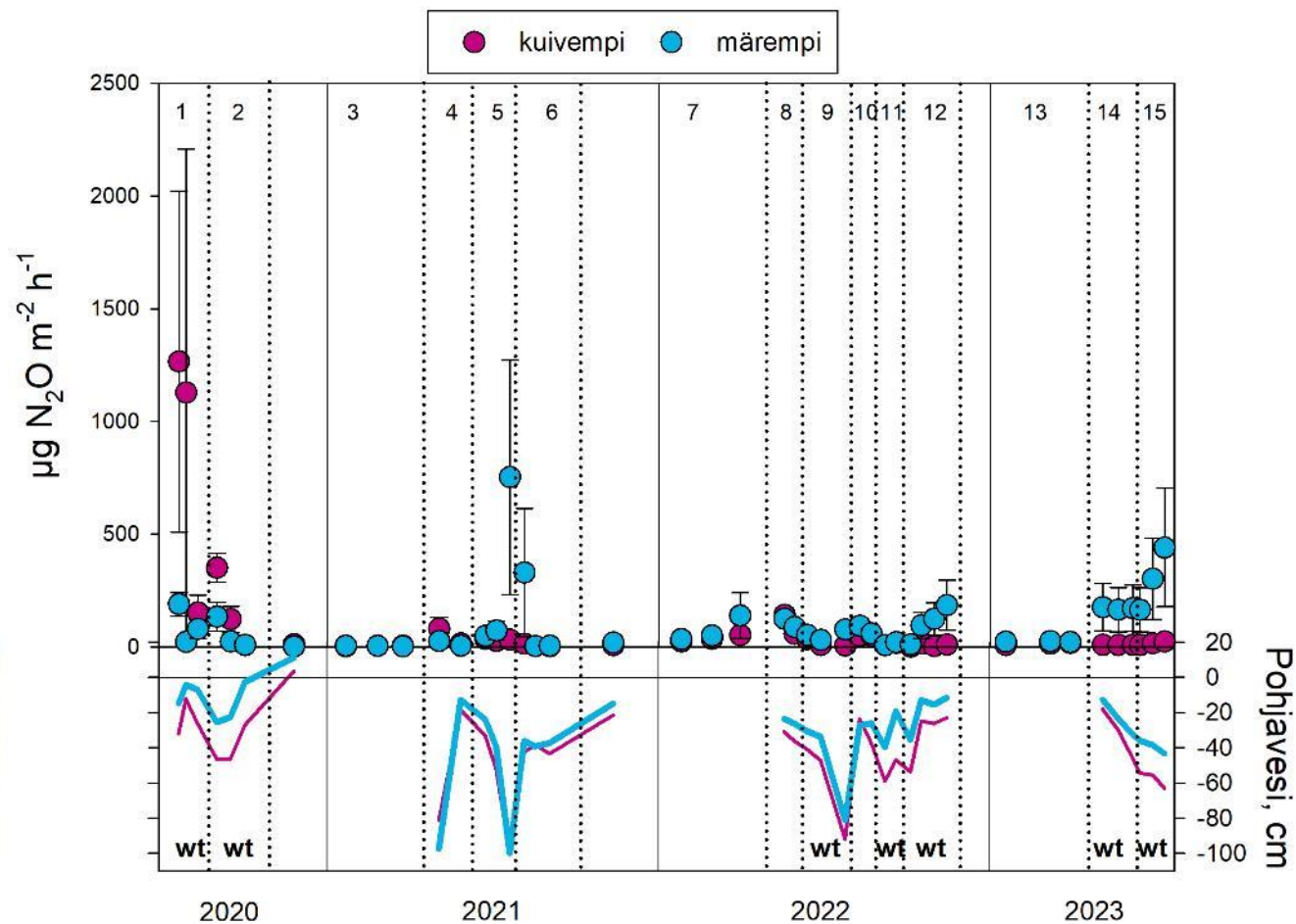
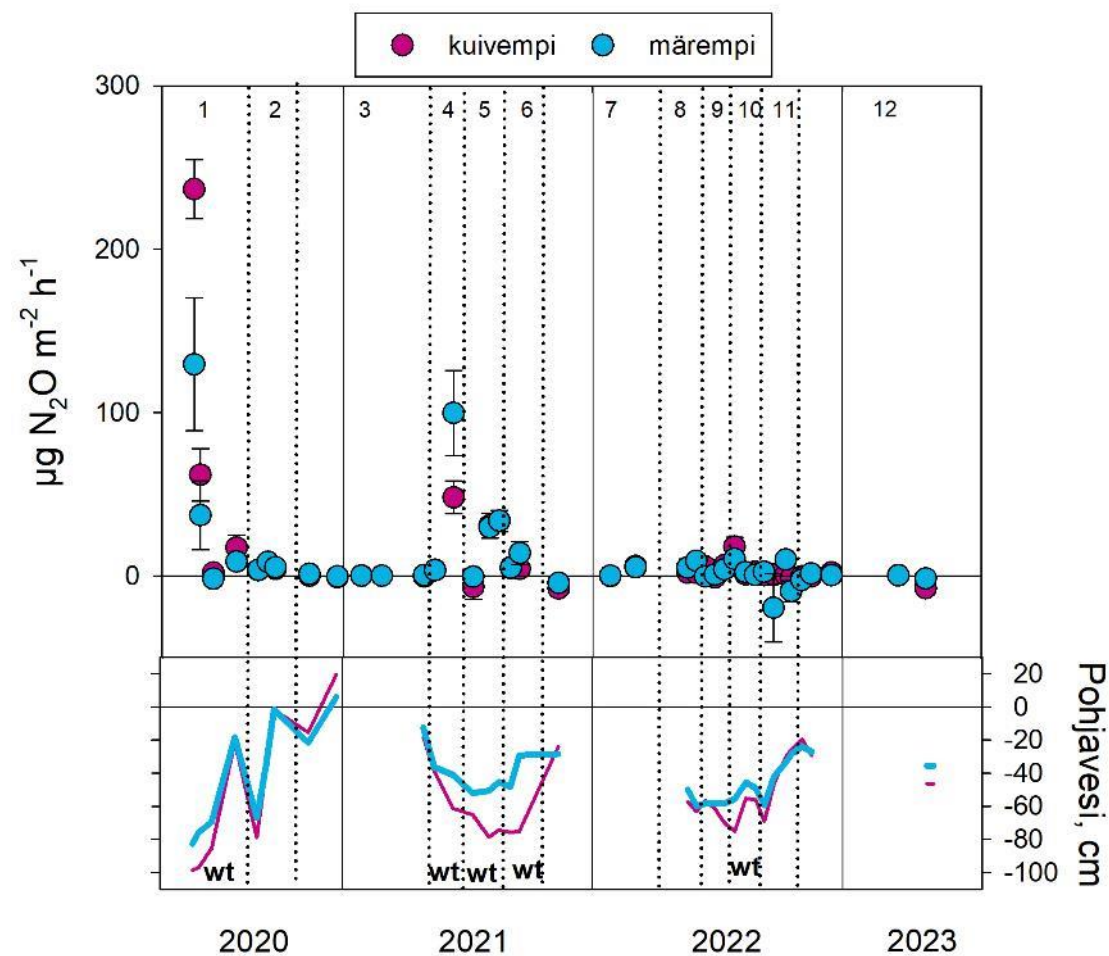
Maahengitys, sitä pienempää mitä määmpää

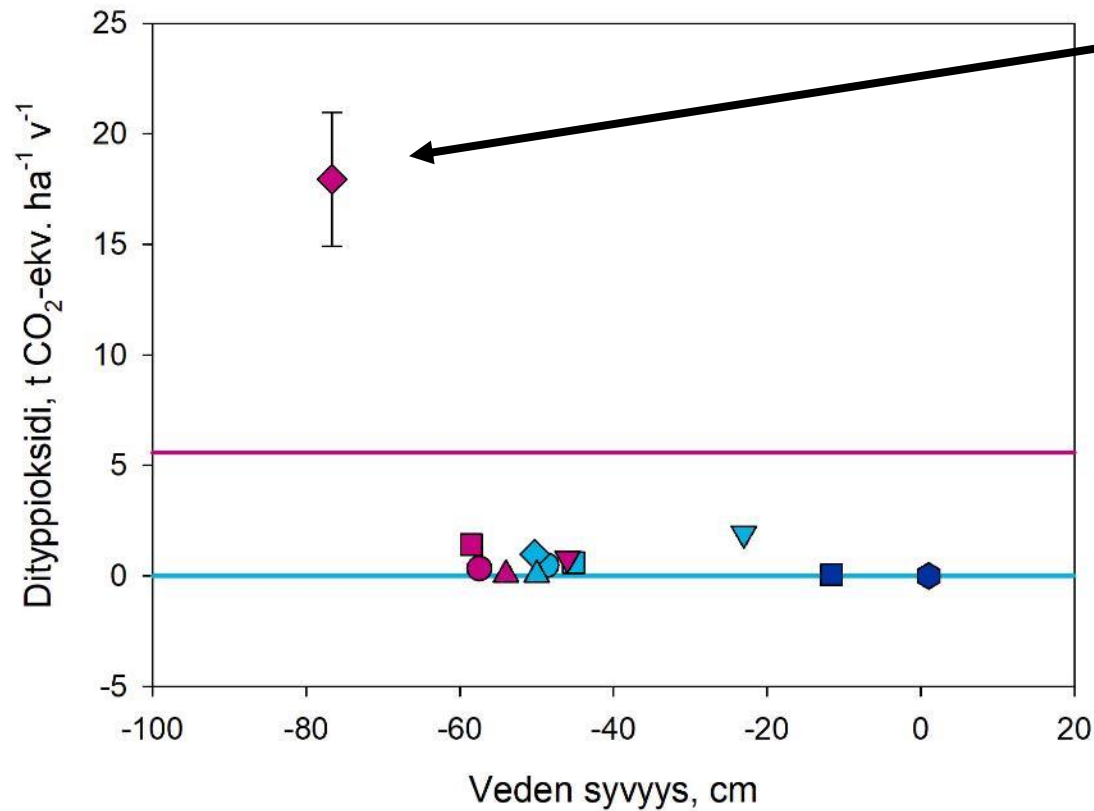
Dityppioksidipäästöt eivät muuttuneet

Inganneva

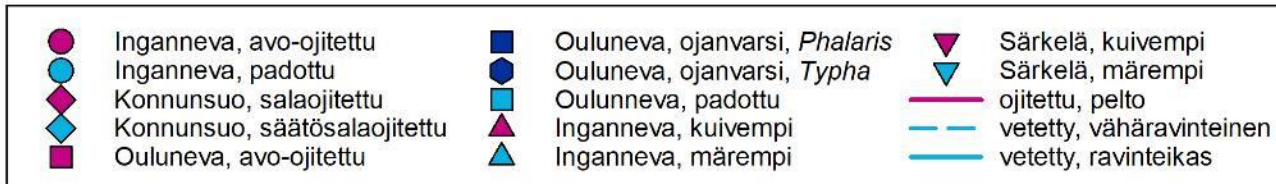
Särkelä

Dityppioksidipäästöt vähäisiä pohjaveden syvyydestä riippumatta

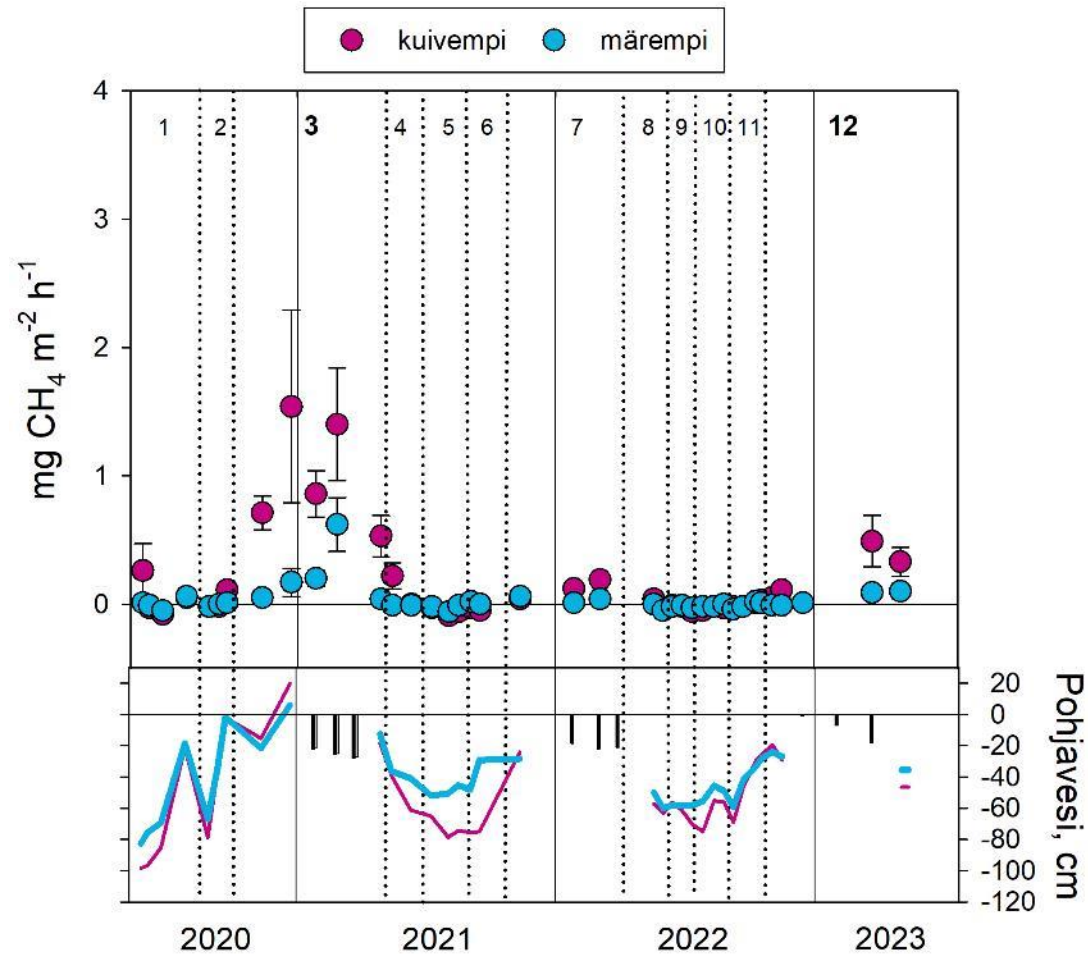
Suuret päästöt toukokuussa ennen kylvöitä ja koholla seuraavan vuoden huhtikuussa, muutoin vähäisiä

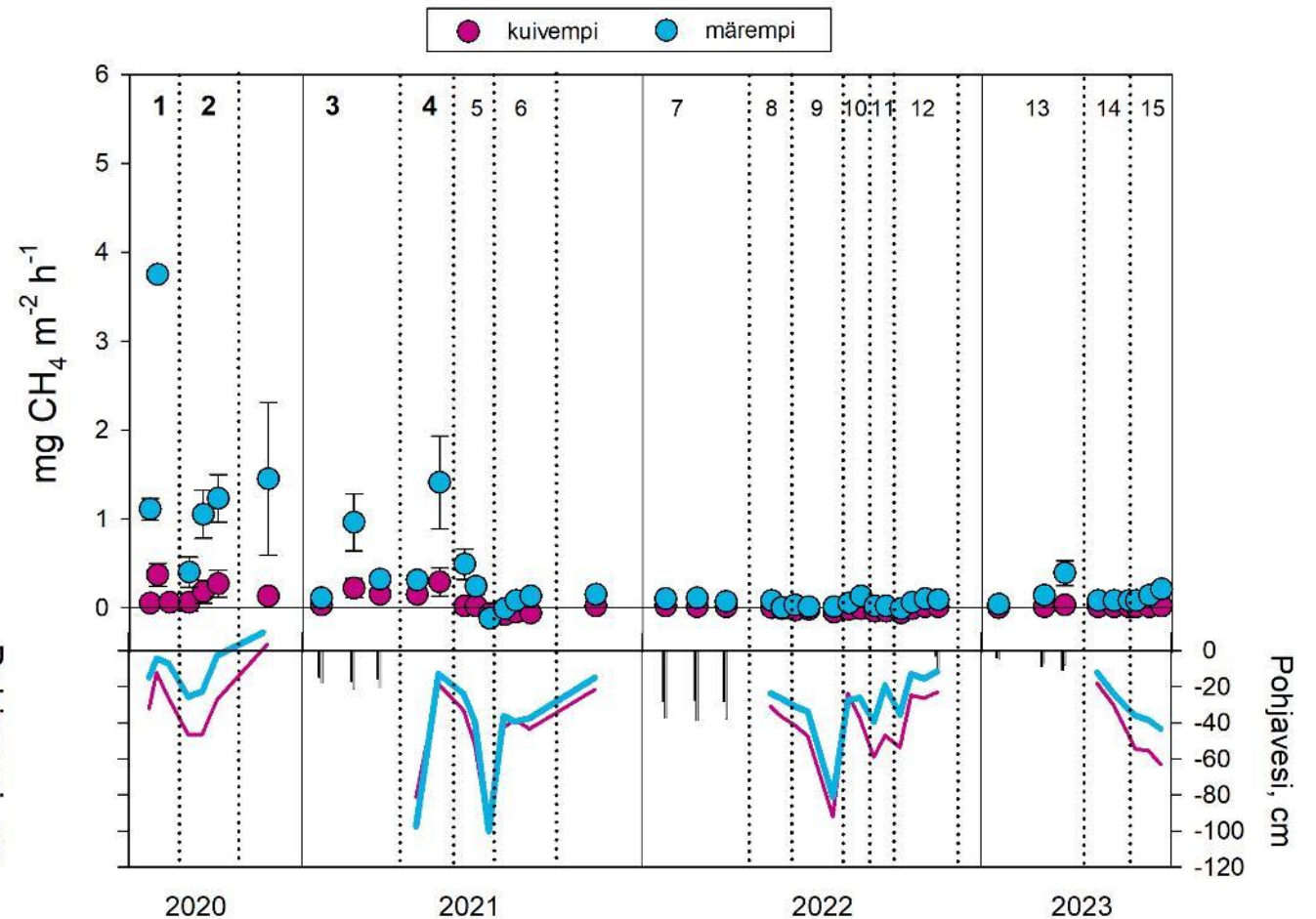

Metaanipäästöjä oli vain märimpinä ajanjaksoina

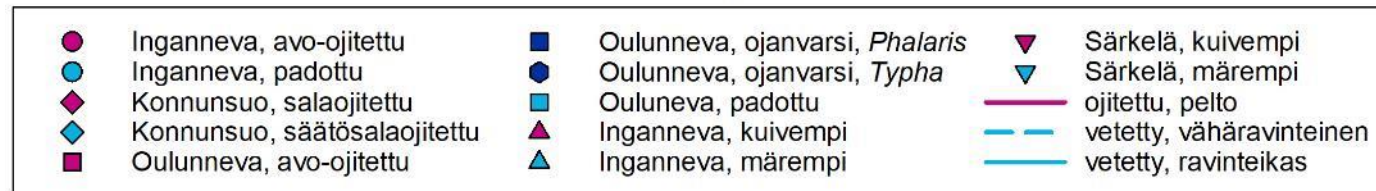
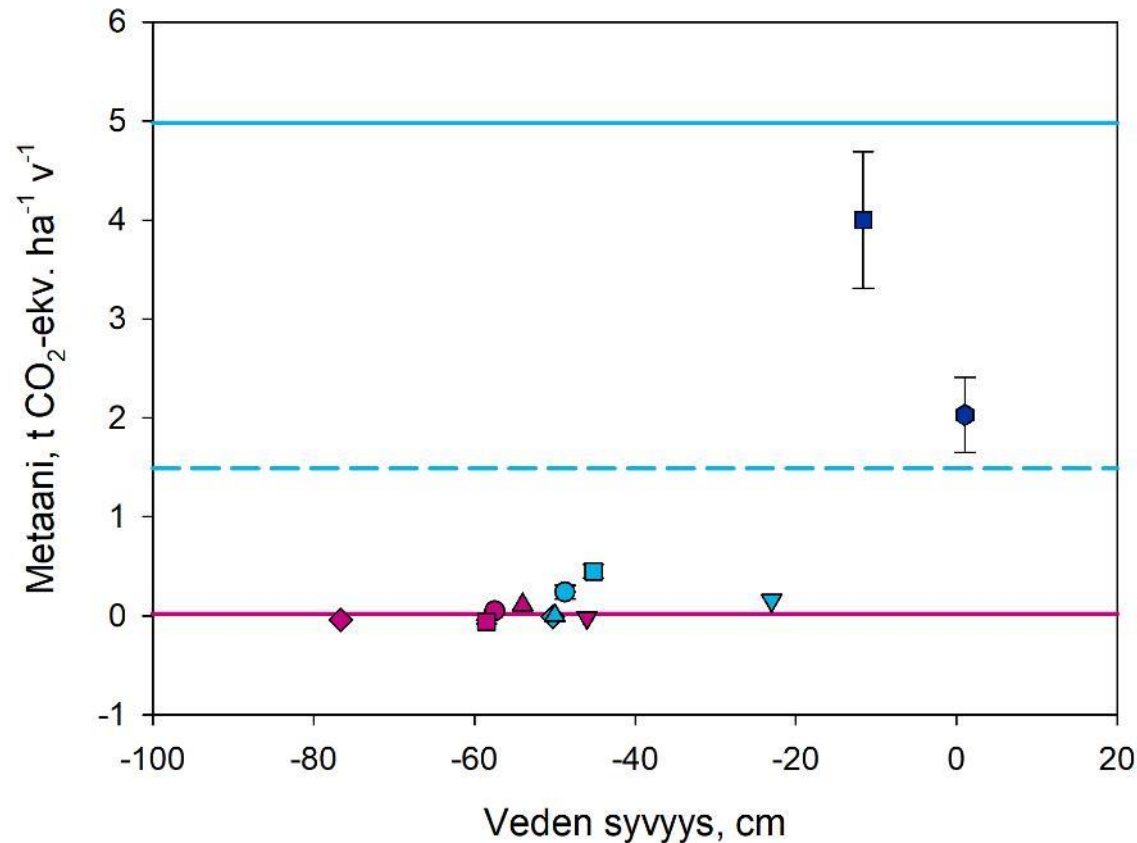
Inganneva

Särkelä

Metaanipäästöt lisääntyvät vasta, kun on todella märkää

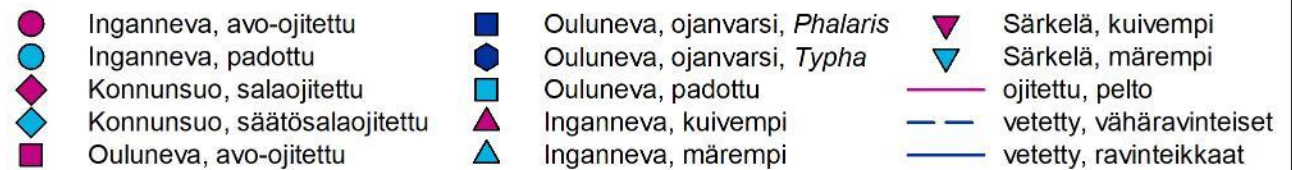
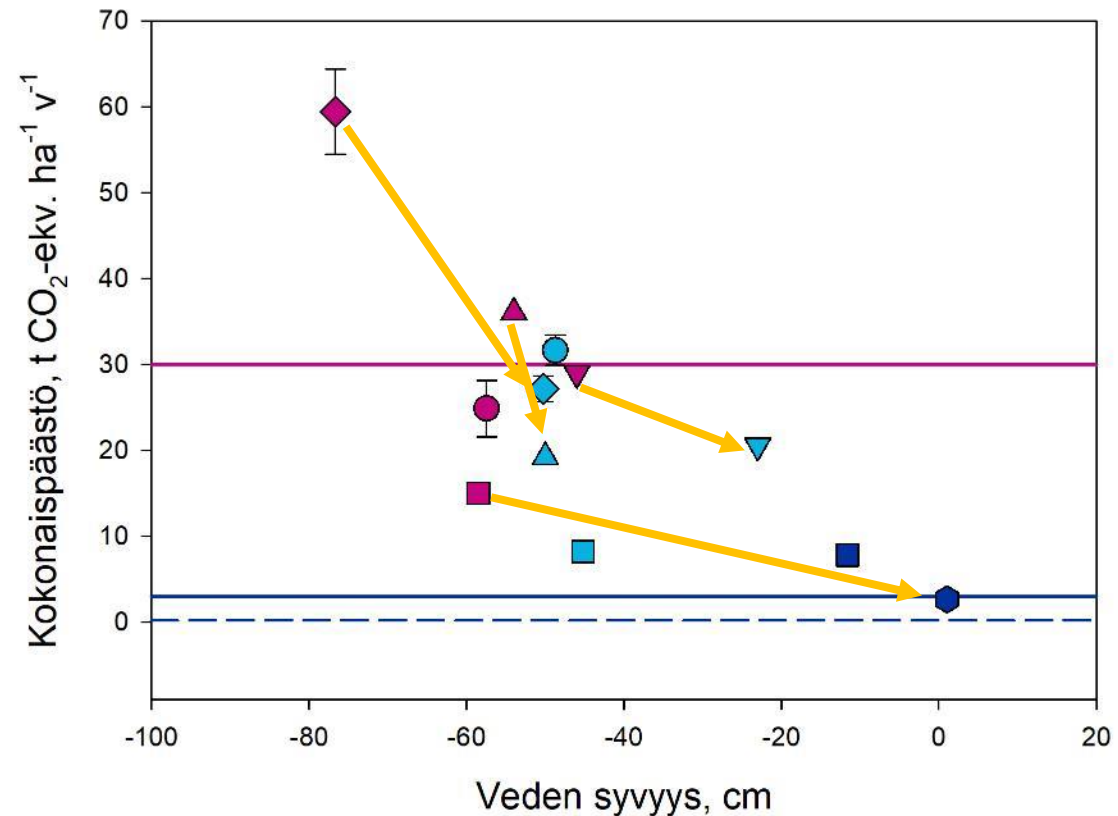
Tutkimukset: pohjavedenpinnan nosto vähentää turvemaan kokonaispäästöjä

Osuus kokonaispäästöstä

CO₂ 24- yli 99 %

CH₄ 0 – 76 %

N₂O 0 – 30 %

Mitä opittiin?

→ Pelkkä sadevesien padottaminen ei riitä nostamaan vedenpintaa kosteikkoviljelyn tasolle, mutta vähäisempikin vesitason nosto kesä-elokuussa vähentää vuotuisia kokonaispäästöjä, koska turpeen hajoaminen hidastuu.

→ Jos vedenpinta saadaan nostettua maanpinnan tienoille ympärivuotisesti, metaanipäästöt lisääntyvät, mutta kokonaispäästöt vähentyvät huomattavasti, koska hiilidioksidipäästöt vähenevät.

Kiitos!

Millaiset näkymät muissa Euroopan maissa? Vettämisen vaikutuksia turvepeltojen monimuotoisuuteen

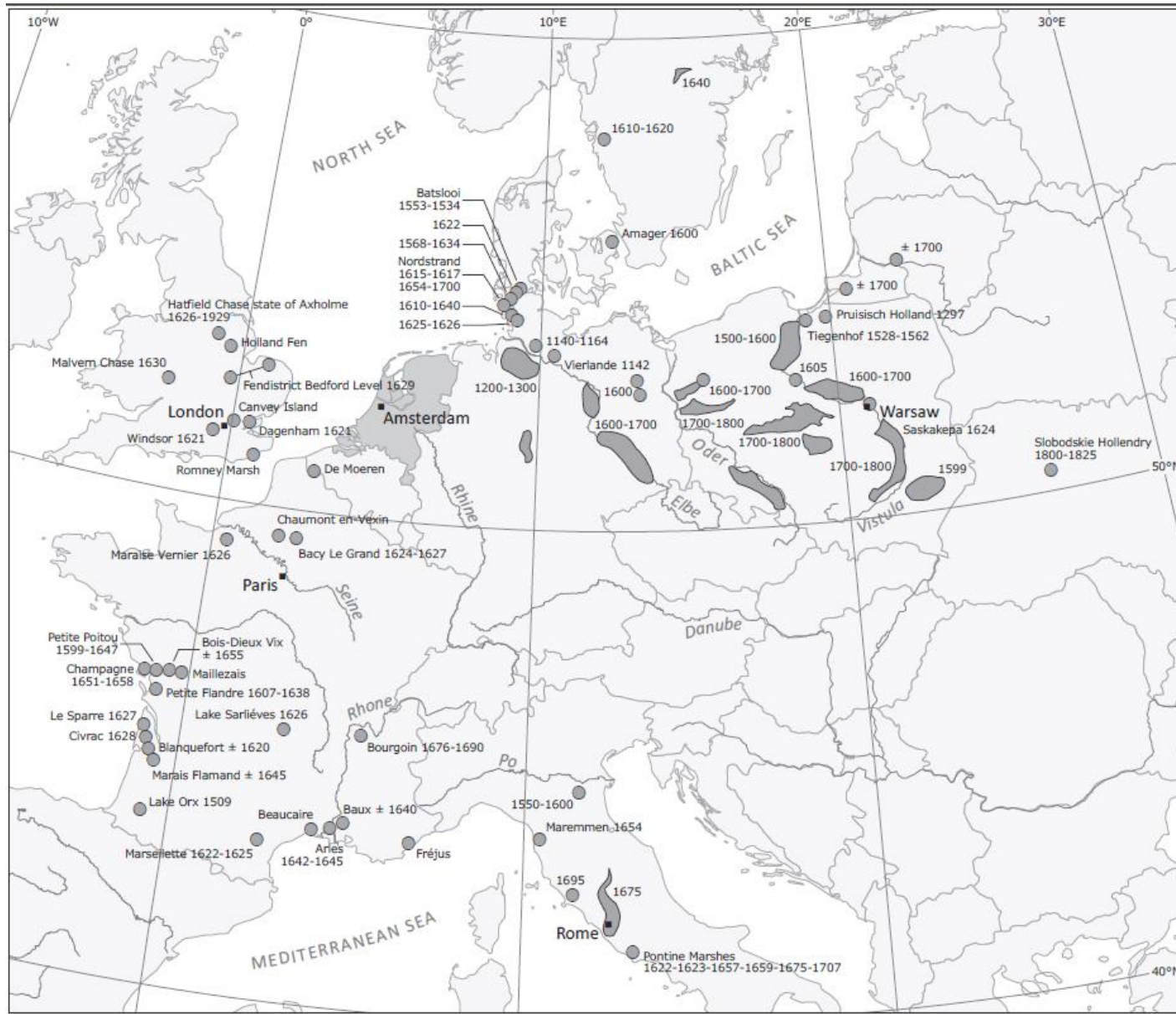
Kirjallisuuskatsaus

Tuula Larmola 8.5.2025

Euroopan soiden ojittaminen alkoi yli 1000 vuotta sitten

- Uutta peltoalaa
- Turpeen hajoamista ja maanpinnan painumista
- Noin 6 mm vuodessa
- Suurimmillaan noin 8 metriä 1000 vuodessa (Ruyssenaars ym. 2020).

Alankomaalainen keksintö polderi leviää Euroopassa 1100–1800-luvuilla

Joosten & Tanneberger 2017; Dannerin ym. 2005 mukaan

Keski-Euroopan soista valtaosa ojitettu maatalouskäyttöön

Euroopan unionin suot

Ruokaa, rehua

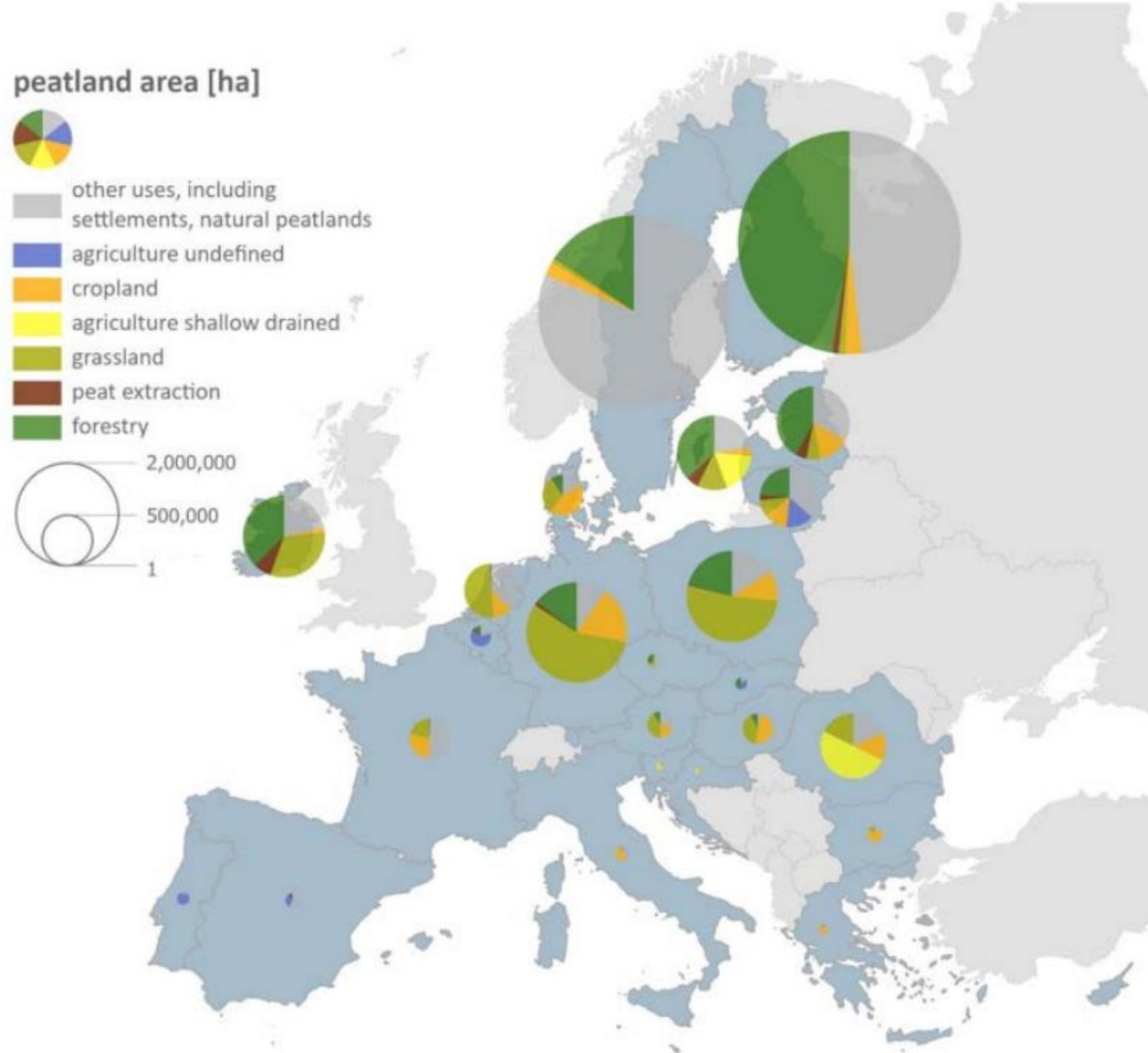
Puuta

Energiaa

1 prosentti suoalasta vetetty

Global Peatland Assessment: Europe

Kartan aineisto: Global Peatland Database,
Greifswald Mire Centre 2022

Kolme erilaista vetettyjen turvepeltojen käyttömuotoa

- 1. Kosteikko** *Wet wilderness*: ylläpitää ensijaisesti ekosysteemipalveluja ja monimuotoisuutta, biomassaa ei korjata eikä aluetta hoideta
- 2. Laajaperäinen kosteikkoviljely** *Low-intensity paludiculture*: luontaisesti kehittynyt kasvusto korjataan säännöllisesti biomassan käyttöä varten
- 3. Aktiivinen kosteikkoviljely** *High-intensity paludiculture*: vakiintuneita ja valittuja kosteikkokasveja viljellään tavoitteena tuottaa paljon tai hyvälaatuista biomassaa

Rahkasammalviljelmä, Luoteis-Saksa

**Miten vettäminen on
onnistunut
palauttamaan
kasvillisuuden
monimuotoisuuden?**

Vettäminen ei palauta soita entiselleen

ARTICLE Check for updates

<https://doi.org/10.1038/s41467-021-25619-y> **OPEN**

Rewetting does not return drained fen peatlands to their old selves

J. Kreyling ^{1✉}, F. Tanneberger ¹, F. Jansen ², S. van der Linden ¹, C. Aggenbach ³, V. Blüml ⁴, J. Couwenberg ¹, W-J Emsens ⁵, H. Joosten ¹, A. Klimkowska⁵, W. Kotowski⁶, L. Kozub⁶, B. Lennartz ², Y. Liczner⁵, H. Liu ², D. Michaelis¹, C. Oehmke¹, K. Parakenings⁷, E. Pleyl⁸, A. Poyda⁹, S. Raabe¹, M. Röhl¹⁰, K. Rücker⁹, A. Schneider¹¹, J. Schrautzer⁹, C. Schröder¹², F. Schug¹³, E. Seeber¹, F. Thiel¹, S. Thiele¹⁴, B. Tiemeyer¹⁵, T. Timmermann¹, T. Urich ¹, R. van Diggelen ⁵, K. Vegelin¹⁶, E. Verbruggen ⁵, M. Wilmking ¹, N. Wrage-Mönnig ¹⁷, L. Wolejko², D. Zak ^{18,19} & G. Jurasinski ²

- Korkeat ilmaversoiset kosteikkokasvit (mm. osmankäämi, ruokohelpi) runsastuvat yli 50 prosentilla tutkimusalueista
- Yhteisö ei useimmiten palaa takaisin monimuotoiseksi suoksi edes useiden vuosikymmenten aikana
- 1-54 vuotta
- 320 vetettyä suota vs. 243 ojittamatonta alkuperältään samakaltaista suota + 10 000 vastaavien soiden kasvillisuusala EVA Euroopan kasvillisuustietokannasta

Uudelleen vetetyt suot märempiä kuin ojittamattomat

- Uudelleen vetetyt suot keskimäärin märempiä (ka. vedenpinta 5,0 cm pinnan yläpuolella vs. ojittamattomilla 1,5 cm pinnan alapuolella).
- Turpeen hajoaminen ja tiivistyminen molemmat vähentävät turpeen huokoisuutta ja vedenpidätyskykyä ja aiheuttavat maanpinnan painumisen.
- Siksi uudelleen vetetyiden soiden vedenpinnan vaihtelut ovat äärevämpiä ja vetetyt tulvivat useammin.
- Korkeat ilmaversoiset kasvit menestyvät ja varjostavat matalia soiden putkilokasveja ja sammalia, jotka olisivat tehokkaita turpeen muodostajia.
- Monimuotoisuuden lisäksi kasvillisuustyyppi vaikuttaa myös hiilenkiertoon, karikkeen laatuun, juurieritteisiin, kasvihuonekaasujen tuottoon ja päästöihin.

Mitä suokasvillisuuden palautuminen turvepellelle vaatii?

Vettäminen + pintaturpeen poisto > hapettomuus + ravinnestressi

Kytkeytyvyys, etäisyys lähimpiin elinvoimaisiin populaatioihin

Pelloksi raivatun suon kasvillisuuden palautuminen vaatii vettämisen ja usein pintaturpeen poiston

- Toimivalle suoekosysteemille tyypillistä on **hapettomuus ja ravinnestressi**, eikä vain toisen stressitekijän luominen palauttanut toimivaa ekosysteemiä.
- Vettäminen on pintaturpeen poistoa tehokkaampi keino suokasviston palauttamiseksi.
- Runsasravinteisen pintamaan poiston jälkeen ravinteikkaissa oloissa kilpailukykyiset lajit vähenivät, kun taas stressiä sietävät lajit lisääntyivät ilmeisesti ravinteiden saatavuuden vähenemisen ansiosta. Soille ominaisiin maaperän hapettomiin oloihin sopeutuneet kasvit runsastuivat, mutta yhteisö ei saavuttanut ojittamattoman verrokkiyhteisöjen tasoa tutkimusaikana. (Klimkowska ym. 2019)
- Kytkeytyvyys, **etäisyys lähimpiin elinvoimaisiin populaatioihin**, jos palautumisessa luotetaan spontaaniin lajien leviämiseen eikä kylvetä tai istuteta lajistoa.

Miten nopeasti vettäminen muuttaa eläinlajistoa?

Lajiryhmien muutokset vettämisen jälkeen

- Kosteikkojen lintu- ja sammakkoeläinlajisto runsastui nopeasti vettämistä seuraavien vuosien aikana
- Selkärangattomien lajiston, kovakuoriaisten ja hämähäkkien, palautumisesta viitteitä vain 30 prosentissa tutkimuksista.

Tanneberger, yhteenveto 30 maatalouskäytössä olleiden soiden monimuotoisuus selvityksistä

**Miten maankäytön
tehokkuus vaikuttaa
lajiston
monimuotoisuuteen?**

Mecklenburg-Etu-Pommeri, Koillis-Saksa

Vertailu: kosteikko, laajaperäinen ja aktiivinen kosteikkoviljely **osmankäämi tai sarat – 20 v.**

scientific reports

OPEN

Paludiculture can support
biodiversity conservation
in rewetted fen peatlands

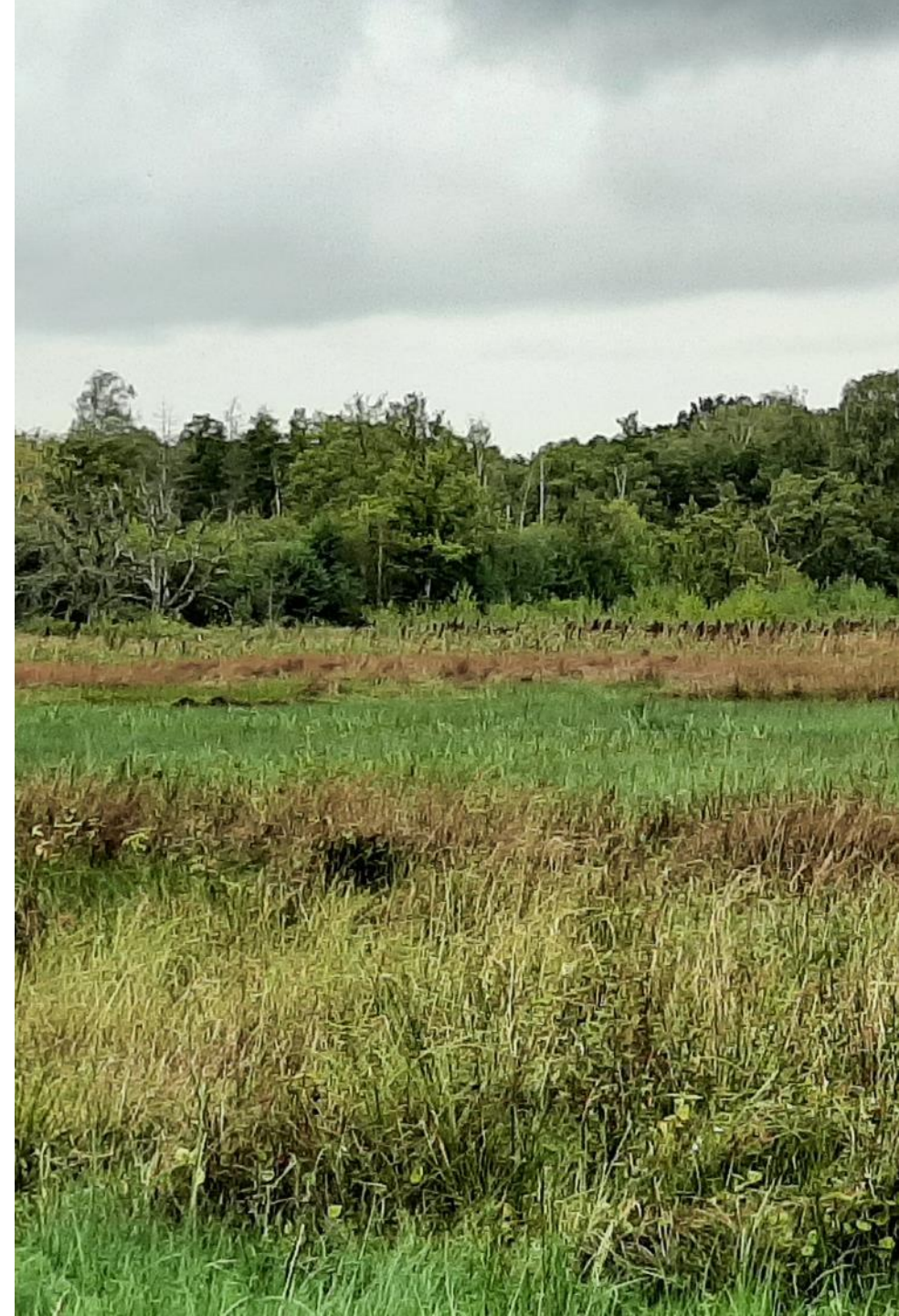
H. R. Martens¹, K. Laage², M. Eickmanns², A. Drexler², V. Heinsohn², N. Wegner², C. Muster²,
M. Diekmann¹, E. Seeber², J. Kreyling², P. Michalik² & F. Tanneberger²✉

 Check for updates

Kosteikkoviljely voi tukea lajiston monimuotoisuuden suojelua

- Kasvit, hämähäkit, maakiitäjäiset, linnut: 224 lajia, joista 32 uhanalaista
- 74 prosenttia kosteikkolajistoa, vain 5 soihin erikoistunutta lajia
- Niiton vuoksi kasvien monimuotoisuus yleensä lisääntyi, mutta hämähäkkien ja maakiitäjäisten väheni
- Maiseman maankäyttömuotojen mosaiikki ylläpitää lajiston monimuotoisuutta
- Kaikilla vetetyillä alueilla sellaisia uhanalaisia kosteikkolajeja, jotka puuttuvat ojitetuilta pelloilta

Avoimia kysymyksiä

- Kosteikkoviljely lisää kosteikkolajistoa ja monimuotoisuutta maisematasolla
- Voiko kosteikkoviljely ja biomassan korjuu toimia välivaiheena suoekosysteemin palautumisessa toiminnallisesti tai lajistoltaan ojittamattomien soiden kaltaiseksi?
- Mitkä eliöryhmät hyötyvät kosteikkoviljelmistä, vetettyjen peltojen ojista ja pientareista?
- Millaisin toimin ja kuinka nopeasti vettämisen jälkeen eri lajiryhmät runsastuvat?
- Voiko ja jos voi, niin miten lajiston monimuotoisuutta voi edistää viljelykasvivalinnoilla, viljelytoimien, esim. sadonkorjuun ajoittamisella?

Paludiculture demonstrations
providing multi-actor approaches and
recommendations towards large-scale
deployment in the EU
Horizon Europe projekti, Päivi Merilä

Viljelykasvi

FI
Hieskoivu

NL
Järviruoko

PL
Sarat

UK
Osmankäämi

LT
LV
Ruokohelpi

Kosteikkoviljelyä ja siihen perustuvia arvoketjuja

- 50 ha demoalueet
- Päästövähennys- ja hiilensidontapotentiaali
- Vesistövaikutukset
- Monimuotoisuus - vaikutukset: kasvit, linnut ja vesihyönteiset

Kirjallisuus

Baumane M, Baastrup-Spohr L, Sand-Jensen K, Goldberg I, Thorø Martinsen K, Bruun HH 2025 Nutrients, isolation and lack of grazing limit plant diversity in restored wetlands J Applied Ecology. DOI: 10.1111/1365-2664.14824

Klimkowska A ym (32 kirjoittajaa) 2019. Are we restoring functional fens? – The outcomes of restoration projects in fens re-analysed with plant functional traits. PlosONE <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0215645>

Kreyling J. ym (40 kirjoittajaa) Rewetting does not return drained fen peatlands to their old selves 2021. Nature Communications 12:5693 <https://doi.org/10.1038/s41467-021-25619-y>

Martens H. R. , Laage K. ,EickmannsM , Drexler A , V. Heinsohn V , WegnerN , Muster C, DiekmannM , Seeber E , Kreyling J , Michalik P, Tanneberger F. 2023 Paludiculture can support biodiversity conservation in rewetted fen peatlands Scientific Reports 13:18091 <https://doi.org/10.1038/s41598-023-44481-0>

Strobl Katharina 2019. Evaluating restoration success of rewetted peatlands: Recovery potential, temporal dynamics and comparison of monitoring approaches. Väitöskirja. Technische Universität München

Tanneberger F, Larmola T, Sirin, A, Arias-Navarro C, Farrell C, Glatzel S, Kozulin A Laerke PE; Leifeld J, Mäkipää R, Minayeva T, Moen A, Oskarsson H, Pakalne M, Sendžikaitė J. 2022. Regional Assessment for Europe. In: Global Peatlands Assessment: The State of the World's Peatlands: Evidence for action toward the conservation restoration and sustainable management of peatlands. United Nations Environment Programme. 123-154. <https://www.unep.org/resources/global-peatlands-assessment-2022>

Kiitos!

luke.fi

Kannattaako turvepeltojen vettäminen?

Heikki Lehtonen

Tutkimusprofessori, Luke

8.5.2025

Kiitokset: Janne Rämö ja Henrik Wejberg, Luke

Lähtökohta: Vain osa turvepelloista on vettämiskelpoisia

- Turvepeltojen käytön tiekartan 2024 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-980-2>) yhteydessä arvioitiin, että **yli 40 cm paksun turvepeltoalan 270 000 ha kokonaisuudessa noin 124 000 ha on sellaista turvepeltoalaa, jolla vedenpinnan nosto voisi onnistua:** "vettämisen kokonaispotentiaali"
- Tästä **noin 60 000 ha** on sellaista peltoa, jolla kokonaispinta-alasta vähintään 90 % on turvemaata, paksuturpeista (yli 60 cm paksua) alaa lohkoista oli vähintään 2/3, lohkon pinta-ala oli vähintään 0,3 ha ja DTW-indeksi alle 1 m – **todennäköisimmin soveliasta vettämisalaa**
  - Tämän ajateltiin olevan potentiaalista vetettävää turvepeltoalaa syystä, että vettämisen aiheuttaman kasvihuonekaasupäästöjen tai ravinnekuormituksen vähentämisen kustannusvaikuttavuus on todennäköisesti heikko, jos vain pieni osa peltolohkon alasta on turvemaalajia mutta koko peltolohko vetetään
  - 124 000 ha vettäminen haittaisi merkittävästi myös turvepeltolohkojen sisältämien kivennäismaiden viljelyä, siksi vettäminen ajateltiin mahdollisesti sopivaksi ensi sijassa em. 60 000 ha alalle

Vettämistä on erilaista ja sillä on erilaisia ja varsin tapauskohtaisia kustannuksia

(1) "Pysyvä" vettäminen: sarkaojat (salaojat) kokonaan tukkoon, alapuolisten valtaojien padotus, jolloin **tavoitteena korkea vedenpinta, 5-10 cm maan pinnan alla**

(2) Sarkaojien padotus: Sarkaojiin asennetaan kevytrakenteiset padot, jotka voidaan poistaa tarvittaessa – voidaan valmistaa eri materiaaleista, **tavoitteena korkea vedenpinta, 5-10 cm maan pinnan alla**

- Pohjavedenpinnan korkeus ei tällöin kuitenkaan heti alene jos padotus poistetaan, eikä pelto kuivu jos sarkaojitus on ennestään puutteellinen

(3) Säätosalaojitus = tiheäojavälinen tehokas ojitus säätökaivoin, jolloin vedenpinta voidaan pitää korkealla pidättämällä vettä säätökaivojen avulla, tai laskea alas, esim. 50-60 cm maan pinnan alle, peltotöiden ajaksi, muuten **tavoitteena pohjavedenpinnan taso keskimäärin 30 cm maan pinnan alla**

- Säätökaivot voidaan ehkä asentaa myös ennestään jo salaojitettuun turvepeltoon, jos kuivatusteho on ennestään riittävä

(4) Säätosalaojitus + altakastelu: Kuten tiheäojavälinen säätosalaojitus, mutta luodaan mahdollisuus lisäveden pumppaamiseen pellolle salaojaputkiston kautta kuivana aikana

Eräitä tuloksia säätösalaojituksen kannattavuudesta, Wejberg et al. 2025

- Turvepelloilla viljellään hyvin monipuolisesti erilaisia kasveja, mutta monia hyvin vähäisessä määrin. Tarkasteluun yleisimmät, kuten rehuohra, rehunurmi, ruokaperuna, rypsi ja sokerijuurikas.
  - Olemassa olevat tuet huomioitiin: Valumavesien hallinta 77€/ha/vuosi, altakastelu 214 €/ha/vuosi, inv. tuki 40 %
- **Näiden kannattavuusedellytyksiä laskettiin arvioimalla kannattavuuden edellyttämää satohyötyä.** Kustannuksiltaan edullinen säätökaivon lisääminen jo toimivaan salaojitukseen oli kannattava investointi, jos edes pieniä satohyötyjä voidaan odottaa kuivina vuosina
- Jos kyseessä säätösalaojitus sarkaojitetulle pellolle, kannattavuus voidaan saavuttaa vain suurilla, arvioiden vaihteluvälin ylärajan mukaisilla, käytännössä harvoin saavutettavilla satohyödyillä.
  - Varmistuttava siitä, että salaojitus on riittävä ja turvepelto saadaan peltotöiden ajaksi riittävän kuivaksi vedenpinnan noston jälkeen, kun turvekerros on imenyt paljon vettä. Ellei, pellon viljeltävyys ja sadot kärsivät merkittävästi
- Säätösalaojitus, jossa ojaväli on tavanomaista salaojitusta tiheämpi ja kuivatusteho parempi, oli liki kaikilla kasveilla ja satotasoilla kannattavaa vain satohyötyjen arvioidun vaihteluvälin ylärajalla. Säätösalaojitus ja siihen yhdistetty altakastelu ei ruokaperunaa lukuun ottamatta ollut kannattavaa.
- JOHTOPÄÄTÖS: HARVOIN KANNATTAA

Mitä tehtiin tutkimuksessa Rämö et al. 2025?

- **Arvioitiin, millä lisäkannustimella, kuten päästövähennyksen (hiilen) hinnalla eri vettämistoimet voisivat tulla kannattaviksi:** Sarkaojien padotus, salaojitus, säätösaloajitus, säätösaloajitus + altakastelu
  - Sarkaojien padotus: Pysyvä pohjaveden pinnan nosto 10 cm maan pinnan alle, iso päästövähennys. Kustannus n 1000 €/ha
  - Salaojitus: 10 % lisää viljelyalaa sarkaojitettuun peltoon verrattuna, ei päästövähennyksiä
    - Kustannus viljelijälle 2100 €/ha
  - Säätösaloajitus: pohjavedenpinnan nousu keskim. 30 cm maan pinnan alla, erilaisia satohyötyjä, kustannus viljelijälle 3000 €/ha
  - Säätösaloajitus: pohjavedenpinnan nousu keskim. 30 cm maan pinnan alla, erilaisia satohyötyjä, kustannus viljelijälle 4250 €/ha
- Vuotuiset hoitomenot arvioitiin ja otettiin huomioon, samoin CAP-kauden 2023-2027 tuet

Oletuksia ja kustannusarvioita eri vaihtoehtoisissa (Rämö et al. 2025)

© Luke

Drainage option	Investment cost, €/ha	Yield effect	Area effect	Annual labor cost, €/ha/a	Water management subsidy, €/ha/a	Cereal etc. emissions ^{e)} t CO ₂ e/a	Set aside /grassland emissions t CO ₂ e/a
Open ditches ^{a)} (OD)	0	0 %	-10 %	0	0	35	25
Dams ^{b)}	1000	-40 %	-10 %	0	0	25	15
Subsurface dr. (SD)	2100	0 %	0 %	0	0	35	25
Adjustable dr. (AD) ^{c)}	3000	0 %	0 %	34	77	25	15
AD + Irrigation (Irri) ^{d)}	4250	0%*	0 %	102	214	25	15

Päätuloksia, Rämö et al. 2025: Tilalla 10 peltolohkoa, joista joka toinen (parillinen) on turvemaalajia. Ojitusratkaisut eri hiilen hinnoilla. EI SATOHYÖTYJÄ

	No potatoes								
Carbon price, €/tCO ₂ e	0	10	20	30	40	50	70	100	150
Parcel 2	OD	OD	OD	AD	AD	AD	AD	Dams	Dams
Parcel 4	OD	OD	OD	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams
Parcel 6	OD	OD	OD	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams
Parcel 8	OD	OD	OD	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams
Parcel 10	OD	OD	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams
	Potatoes								
Carbon price, €/tCO ₂ e	0	10	20	30	40	50	70	100	150
Parcel 2	OD	OD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Parcel 4	OD	OD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Parcel 6	OD	OD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Parcel 8	OD	OD	AD	AD	AD	AD	AD	AD	AD
Parcel 10	OD	OD	AD	AD	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams

2 tapausta: Maatila 1 viljelee viljoja, öljykasveja, luonnonhoitopeltoa. Maatila 2 voi viljellä myös ruokaperunaa.

Lähtötilanteessa kaikilla turvepeltolohkoilla (nro 2,4,6,8,10) sarkaojat. Etäisyydet peltolohkoille kasvavat lohkoista 1 alkaen.

OD = Sarkaojat (Open ditches),
Dams = Sarkaojien padotus, korkea vedenpinta (Dams in open ditches),
AD = Säättösalojitus (Adjustable subsurface drainage)

Päätuloksia, Rämö et al. 2025: Tilalla 10 peltolohkoa, joista joka toinen (parillinen) on turvemaalajia. Hiilen hinta 20 ja 50 €/tCO₂ ekv. Erilaisia SATOHYÖTYJÄ 0-6 %

	Carbon price 20€/tCO ₂ e									
	No potatoes					Potatoes				
Irrigation yield gain	0 %	2 %	4 %	6 %	30 %	0 %	2 %	4 %	6 %	
Parcel 2	OD	OD	OD	Irri	Irri	AD	Irri	Irri	Irri	
Parcel 4	OD	OD	OD	Irri	Irri	AD	Irri	Irri	Irri	
Parcel 6	OD	OD	OD	OD	Irri	AD	Irri	Irri	Irri	
Parcel 8	OD	OD	OD	OD	Irri	AD	Irri	Irri	Irri	
Parcel 10	Dams	Dams	Dams	Dams	Irri	AD	Irri	Irri	Irri	
	Carbon price 50€/tCO ₂ e									
	No potatoes					Potatoes				
Irrigation yield gain	0 %	2 %	4 %	6 %	30 %	0 %	2 %	4 %	6 %	
Parcel 2	AD	AD	Irri	Irri	Irri	AD	Irri	Irri	Irri	
Parcel 4	Dams	Dams	Dams	Irri	Irri	AD	Irri	Irri	Irri	
Parcel 6	Dams	Dams	Dams	Irri	Irri	AD	Irri	Irri	Irri	
Parcel 8	Dams	Dams	Dams	Dams	Irri	AD	AD	Dams	Irri	
Parcel 10	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams	Dams	AD	Dams	Irri	

OD = Sarkaojat,

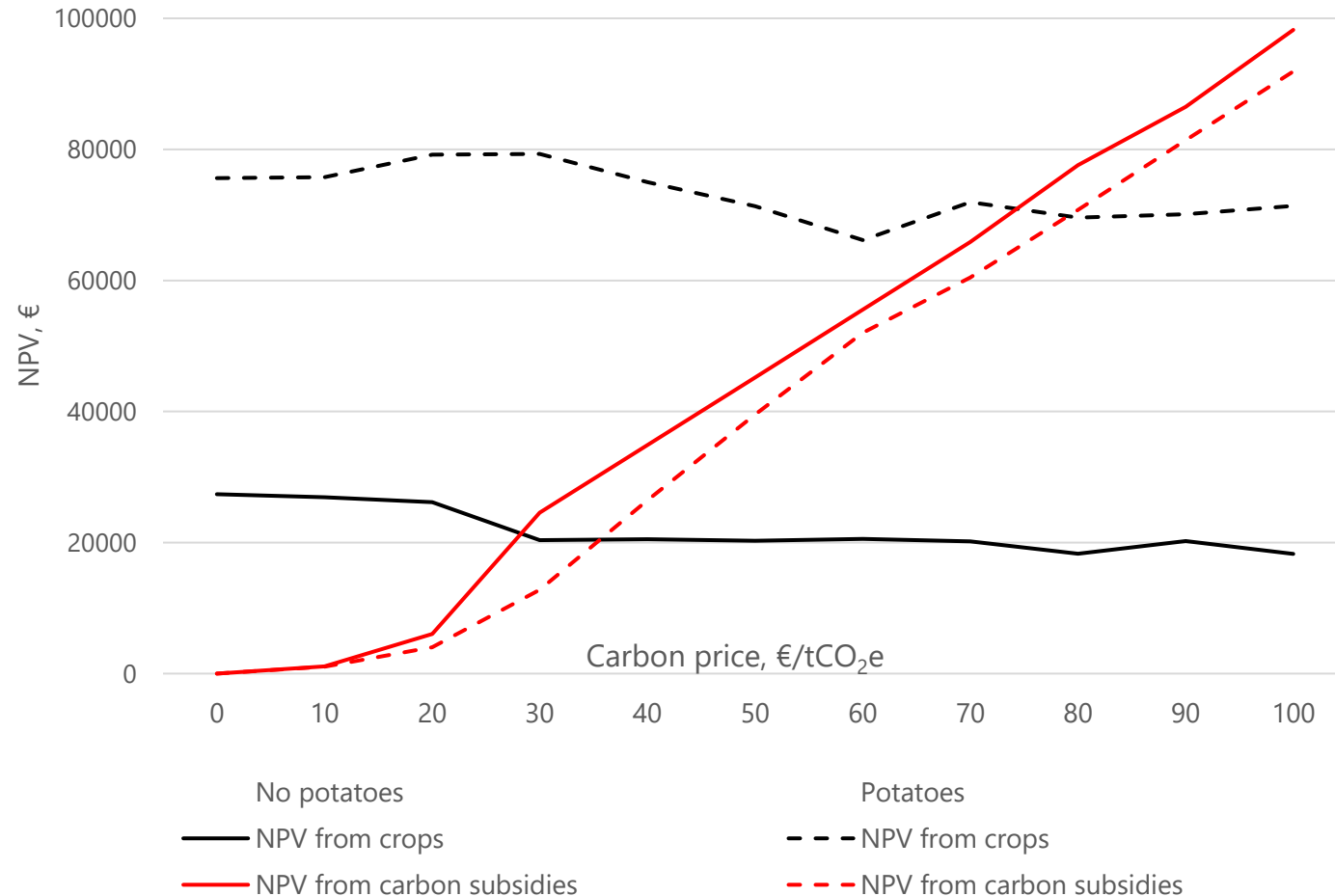
AD = Säätosalaojitus,

Dams = Padotetut sarkaojat, korkea pohjaveden pinta,

Irri = Säätosalaojitus + altakastelu

Etäisyydet peltolohkoille kasvavat lohkosta 1 alkaen.

Miten käy KASVITILAN tuotannon ja tulojen?

Jos nykyinen politiikkaohjaus:

Ei kannata vettää, ei edes osittain säätösalaojituksen avulla, jos ei lainkaan satohyötyjä eikä lisäkannustimia

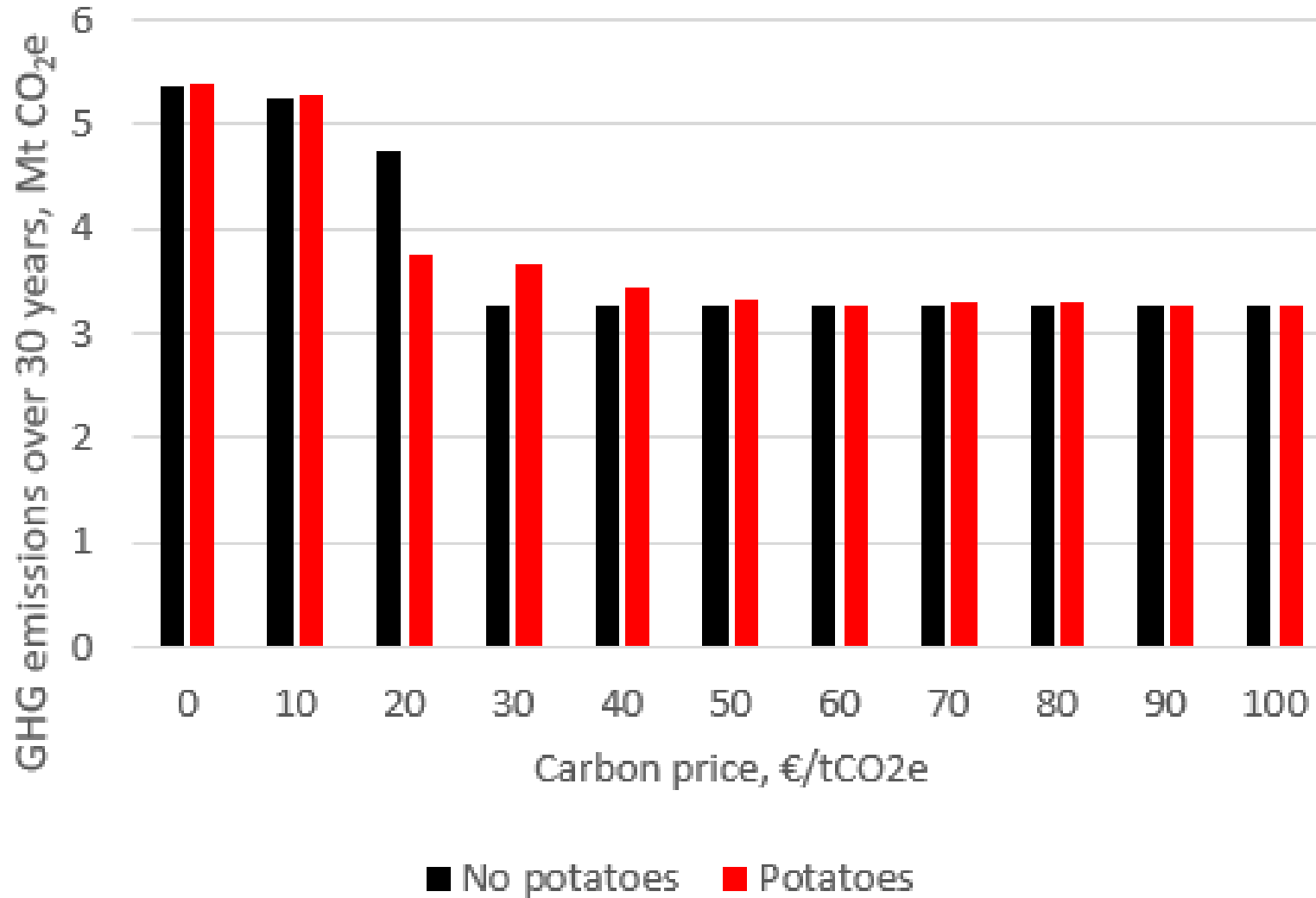
Tila joka ei viljele perunaa:

Kannattaa vettää, kokonaan tai merkittävä osa kasvivilan turvepelloista, jos hiilen hinta yli 20 €/tCO₂ ekv. Jos hiilen hinta yli 30€/tCO₂ ekv., saavutetaan 2-kertaiset tulot. Tällöin kuitenkin kasvintuotannosta saatavat tuotot vähenevät noin 25 %

NÄMÄ SIIS KASVITILALLA, JOLLA PUOLET VILJELYSMAASTA TURVEMAALAJIA

Miten käy kasvihuonekaasupäästöjen kasvitilalla, jos puolet viljelysmaasta turvemaalajia, eri hiilen hinnoilla?

Oletuksena kasvihuonekaasuinventaarion mukaiset kertoimet

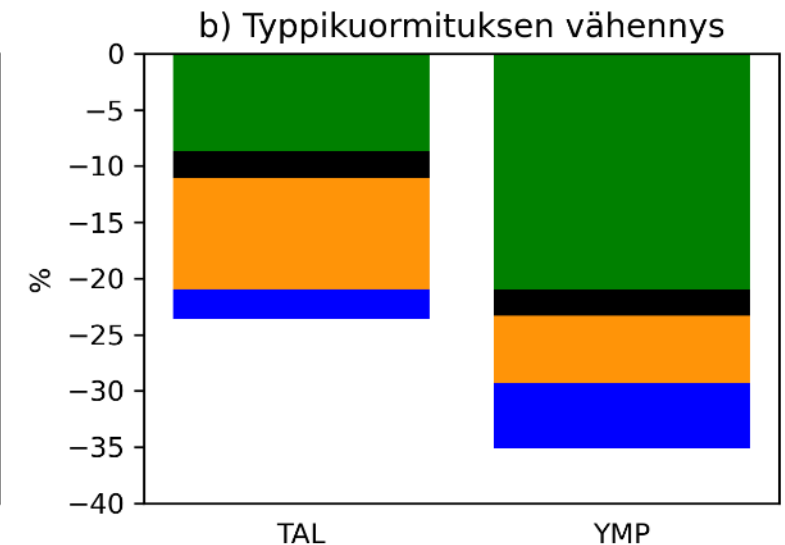
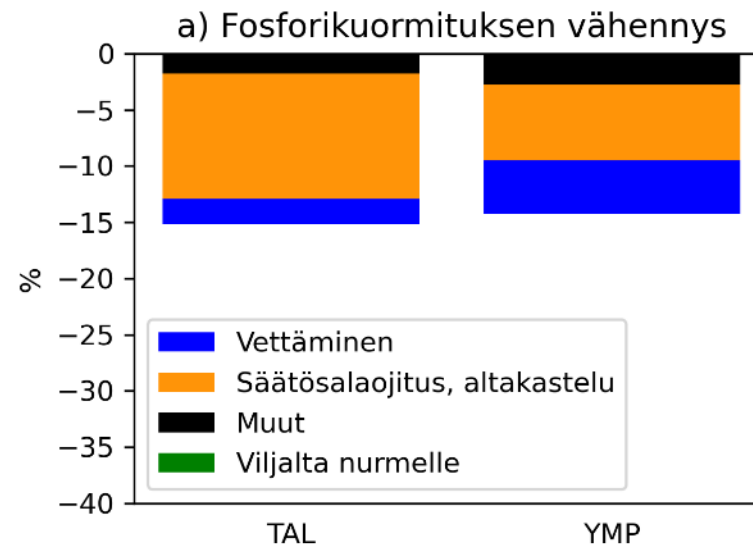

	Ympäristöpainotteinen muutospolku	Tuotantopainotteinen muutospolku
Muutos turvepeltojen khk-päästöt	-28,6 %	-16,7 %
Päästövähennys milj. hiilidioksidiekvivalenttitonnia	2,2 MtCO2 ekv.	1,3 MtCO2 ekv.
Kustannukset €/tCO2 ekv.	22–28	31–38
Vesistöihin turvepelloilta päätyvän fosforikuormituksen vähennys, %	14 %	15 %
Turvepelloilta vesistöihin lähtevän typpikuormituksen vähennys, %	yli 30 %	yli 20 %
Pohjavedenpinta korkealle (5-10 cm) turvepelloilla, ha	52 134	24 072
Säätösalojituksen (30 cm), ha	25 644	40 165

Turvepeltojen käytön tiekartta 2024:

Turvepeltojen käytön muutoksista isot ilmasto- ja ympäristöhyödyt – lasketut arviot suuntaa antavia

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-980-2>

Johtopäätöksiä

- Kosteikkoviljelyn kannattavuus riippuu vesienhallinnan toteutustavasta ja viljeltävistä kasveista
- Korkea pohjavedenpinta esim. sarkaojia padottamalla tai säätösalaojituksen keinoin on harvoin kannattavaa, ellei lisäkannustimia
  - Hiilipalkkiot voivat tuottaa kustannusvaikuttavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä jo 20-30 €/tCO₂ ekv. hinnalla – pääsy vapaaehtoisille hiilimarkkinoille olisi tästä näkökulmasta toivottavaa – Joidenkin kasvitilojen, joilla paljon turvepeltoja, tuotanto vähenisi – tuskin vähennystä kotieläintiloilla
  - Säätösalaojitus / säätösalaojitus + altakastelu voi olla jo nyt /pienillä lisäkannustimilla kannattavaa, jos sadon arvo on selvästi suurempi kuin keskimääräisen viljasadon arvo/ha, etenkin jos vesienhallinta antaa mahdollisuuden satohyötyihin
  - Säätösalaojitus voi lisätä khk-päästöjä, jos ei kannustimia pohjavedenpinnan nostoon
- Kosteikkokasvien, joista vain osa on oikeutettu maataloustukiin, viljelyn kannattavuudesta osana pohjavedenpinnan nostoa on vasta vähän tutkimuksia Suomen olosuhteissa/tilanteessa
  - Keskeisiä kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä: Sadon arvo (arvoketjun toiminta), lisäkustannukset, maatalous-/hiili-/ympäristötuet

Lähteet

- Myllys, M., Mäkelä, M., Häggblom, O., Tähtikarhu, M., Heikkinen, J., Wejberg, H., Lehtonen, H. 2024. Säättösalaojitus turvemaalla : Vesihiisi-hankkeen tuloksia. Salaojayhdistys ry:n jäsenjulkaisu 1/2024, s. 5-12. https://www.salaojayhdistys.fi/wp-content/uploads/2024/12/Salaojayhdistys_2024_www.pdf
- Wejberg, H., Miettinen, A., Lehtonen, H., Mäkelä, M., Häggblom, O. & Myllys, M. 2024. Vesienhallinnan taloudelliset edellytykset turvepelloilla. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 78/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 41 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-967-3>
- Lehtonen, H., Ojanen, H., Kekkonen, H., Niskanen, O., Savikko, R., Wejberg, H., Knuuttila, M., Stenberg, L., Niemi, J., Salmivaara, A., Laurila, M. 2024. Turvepeltojen käytön tiekartta vuoteen 2050. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 89/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 154 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-980-2>
- VESIHIISI-projekti: Turvepeltojen hiilipäästöt kuriin innovatiivisella vesienhallinnalla 01 <https://www.luke.fi/fi/projektit/vesihiisi-01>
- Rämö, J., Tzemi, D., Wejberg, H., Miettinen, A & Lehtonen, H. 2025. Carbon Incentives and Farm Economics: A Study of Peatland Drainage Optimization. Agricultural Water Management 314: 109512. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378377425002264>

Tuupattaisko?

**Voidaanko turvepeltojen
vettämistä edistää
tuuppausohjauskeinoilla?**

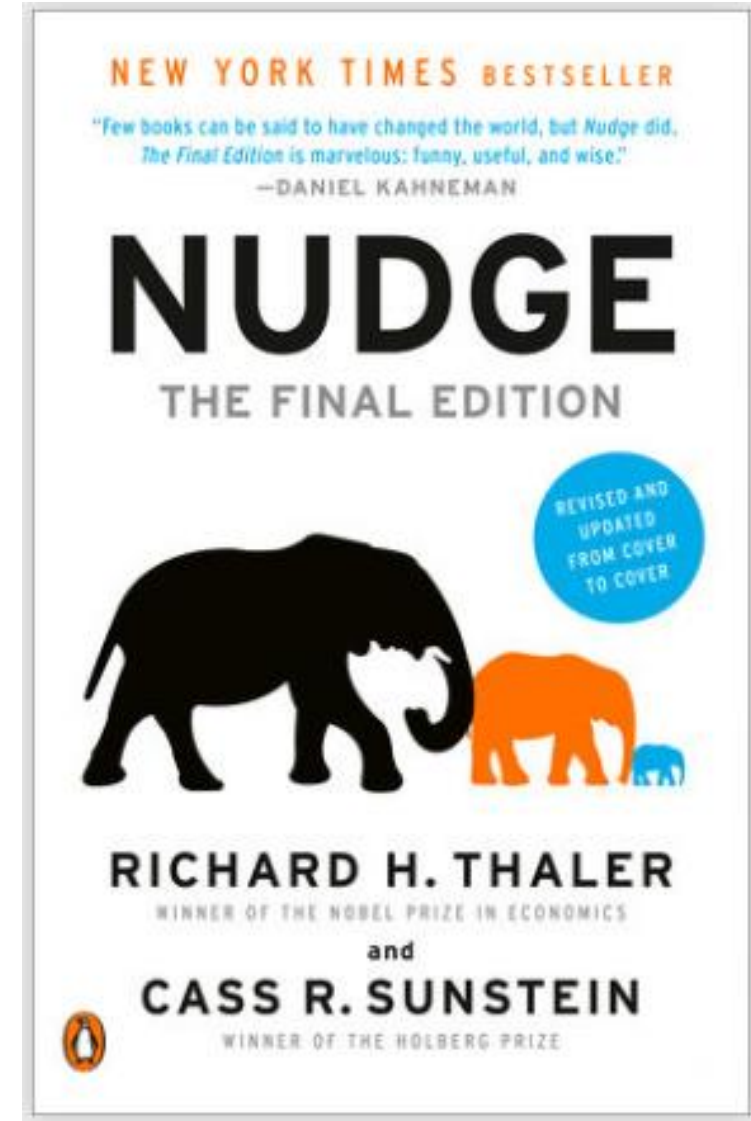
Emmi Haltia

8.5.2025

Mitä tuuppaus on?

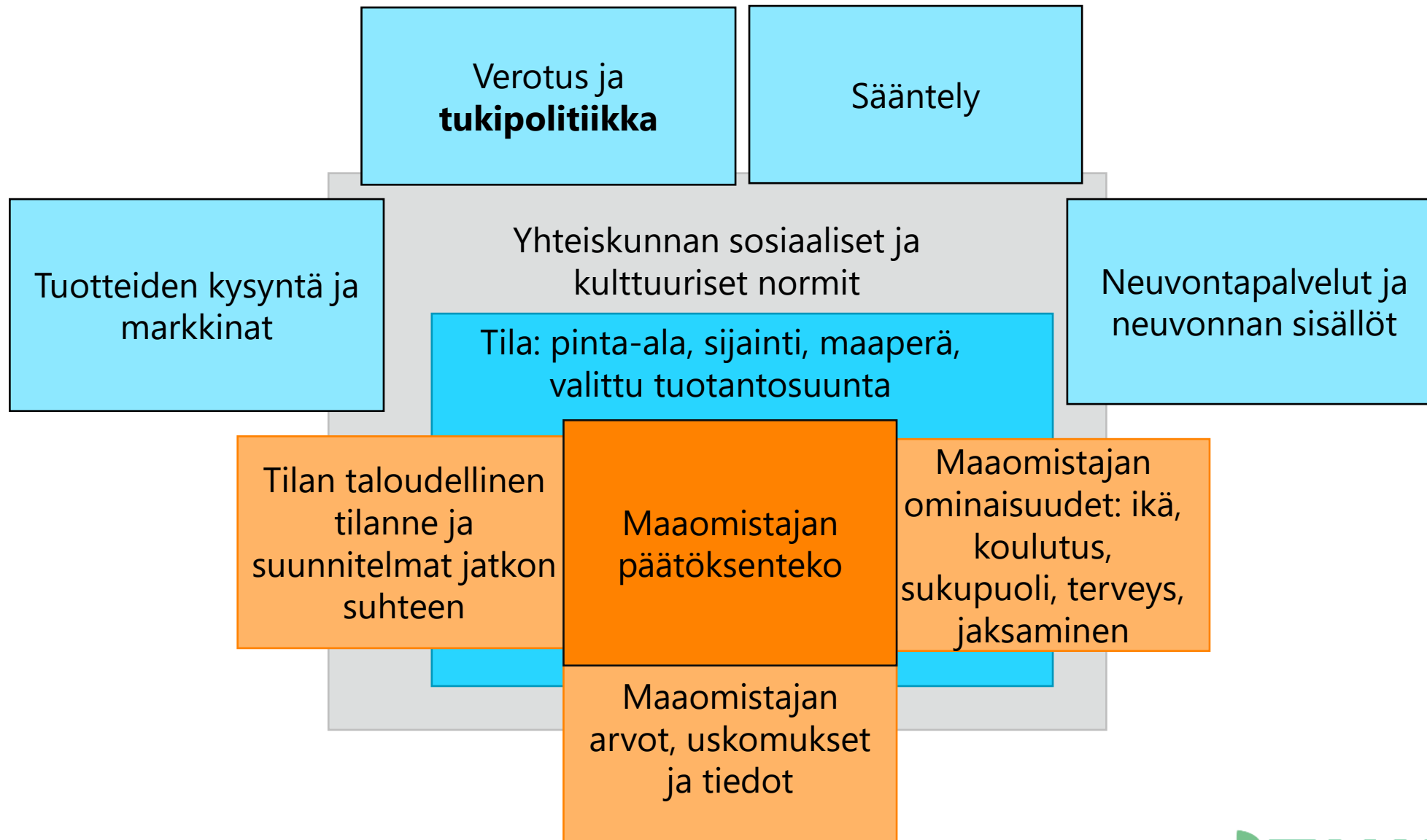
- Tuuppaus ('nudge') on käyttäytymistieteelliseen tietoon perustuva ohjauskeino, jossa tyypillisesti muutetaan eri vaihtoehtojen esittämistä päätöksentekotilanteissa.
- Tekemällä joistakin vaihtoehdoista helpompia, ajankohtaisempia ja houkuttelevampia ihmisiä voidaan ohjata tekemään enemmän näitä valintoja.
- Valinnanvapautta ei rajoiteta.
  - Ohjauskeinoon käytön eettinen puntarointi.

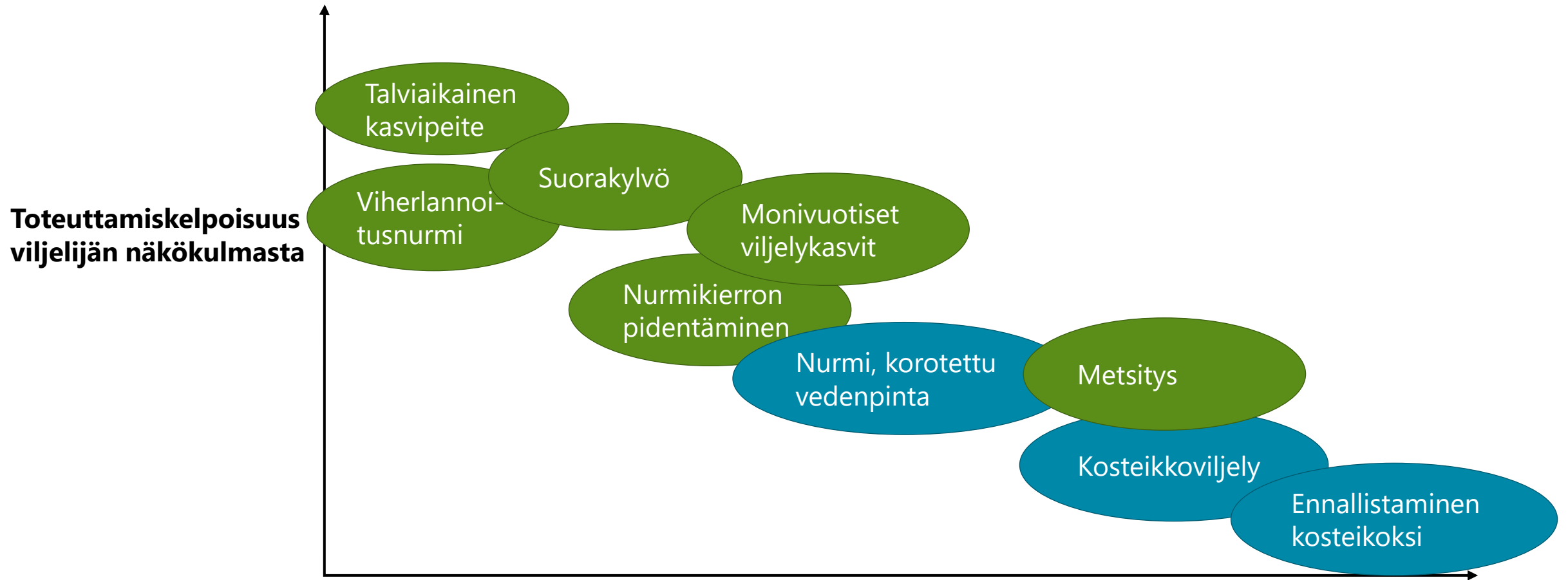
**Jos valintoihin halutaan vaikuttaa, pitää
tuntea päätöksentekotilanne**

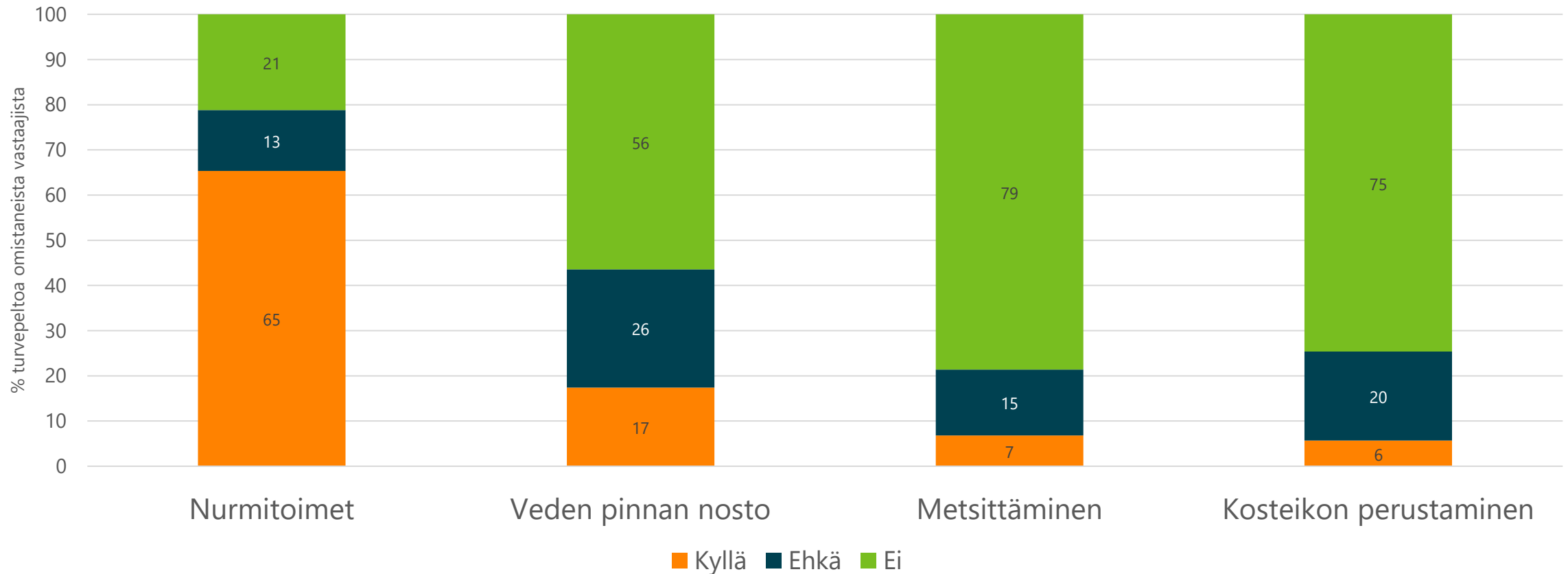
Maanomistajan päätöksentekoympäristö

Helppoa vai tehokasta?

Aikomus tehdä päästövähennystoimia turvepelloilla

Minkälaiset asiat jarruttavat toimien tekemistä?

**Viljelijät kokevat
ilmastokeskustelun
syyllistävänä ja se
herättää heissä hyvin
negatiivisia tunteita**

**Monet uskovat, että
ilmastonmuutos voi
tuoda uusia
mahdollisuuksia
suomalaiselle
maataloudelle**

**Monet pitävät
tietoja
turvepeltojen
päästöistä
liioiteltuina ja
kokevat tietävänsä
asiasta riittävästi**

**Nykyiset
ohjauskeinot eivät
kannusta veden
pinnan nostamiseen
tai vettämiseen**

**Turvepellot ovat
tärkeitä tilan
talouden ja
elinkelpoisuuden
kannalta**

**Tuuppauksilla on vaikea lisätä vettä
nykyisessä ohjauskeinoympäristössä**

Tuloksia tuuppauksien vaikuttavuudesta

- **Kenttäkoe:** Pohjois-Pohjanmaalla toteutettu koeasetelma, jossa osalle viljelijöistä lähetettiin tuuppauksia sisältäneitä kirjeitä → talviaikaisen kasvipeitteisyyden toteutus lisääntyi hieman.
- **Kyselytutkimus:** Sosiaalista normia hyödyntänyt tuuppaus alensi toimenpiteistä hyväksytyjä korvaustasoja ja lisäsi tehokkaimpien ilmastotoimien valintoja.

Tuuppauksella on saatavissa pienehköjä vaikutuksia ns. helppoihin toimiin

- Sosiaalista normia hyödyntävät tuuppaukset, joilla osoitetaan viljelijöille, että muutkin tekevät ilmastotoimia.
- Ilmastotoimien nostaminen aiempaa selkeämmin esille neuvontatilanteissa.

Merkittävämpiä vaikutuksia ohjauskeinojen yhdistelmillä

- Tuuppauksien ja taloudellisten kannustimien yhdistäminen.

Voidaanko turvepeltojen vettämistä edistää tuuppausohjauskeinoilla?

- **Jos toivotun toimenpiteen tekeminen vaatii merkittävää vaivannäköä ja aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, tuuppaus ei yleensä yksin riitä vaikuttavaksi ohjauskeinoksi.**
- **Tuuppauksia, ja niiden ajattelutapaa, voitaisiin tulevaisuudessa hyödyntää esimerkiksi vettämiseen kannustavan tuen käytön lisäämiseksi.**

Kiitos!

Lisää tietoa TUIMA-hankkeesta ja sen julkaisuista <https://www.ptt.fi/hankkeet/tuima-tuuppausta-ilmastoviisaaseen-maankayttoon-maa-ja-metsataloudessa/> ja emmi.haltia@luke.fi

luke.fi